

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

TRAKŲ R. RŪDIŠKIŲ GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2015-12-30 Nr. A-36

Vilnius

IŽANGA

Vizito laikas – 2015 m. lapkričio 23–27 d.

Vizito tikslas – Trakų r. Rūdiškių gimnazijos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Renata Pavlavičienė.

Išorės vertintojai:

Eglė Vaivadienė, atsakinga už 1 srities 1.1., 1.2., 1.4. temų, 5 srities 5.5. temos ir 2 srities 2.1.5., 2.2.3. rodiklių vertinimą;

Rasytė Matulevičienė, atsakinga už 2 srities 2.1.–2.4. (išskyrus rodiklius 2.1.5. ir 2.2.3.) temų ir 3 srities 3.1. temos vertinimą;

Zigmas Vasaitis, atsakinga už 4 srities, 2 srities 2.5. temos ir 3 srities 3.2. temos vertinimą;

Vida Lukaševičienė, atsakinga už 5 srities 5.1.–5.4. temų, 1 srities 1.3. temos ir 2 srities 2.6. temos vertinimą.

Vizito metu stebėta 100 ugdomųjų veiklų, įskaitant bendrojo ugdymo dalykų, modulių ir pasirenkamųjų dalykų pamokas, neformaliojo švietimo užsiėmimus, klasių valandėles. Vertinimo metu gilintasi į mokinių, mokytojų ir specialistų veiklą pamokose, gimnazijos vadovų, klasių vadovų ir aptarnaujančio personalo darbą, kalbėtasi su gimnazijos, Metodine tarybomis, Seniūnų sueiga (mokinių savivaldos institucija), veiklos įsivertinimo grupėmis, Vaiko gerovės komisija, bibliotekos ir kitais mokyklos darbuotojais, mokinių tėvais. Analizuota gimnazijos veikla, nagrinėti mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai. Darbe vadovautasi Bendrojo ugdymo mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo tvarkos aprašu, Mokyklų išorės vertintojų elgesio kodeksu. Vizito savaitę 3 mokytojai turėjo nedarbingumo pažymėjimus, todėl buvo sujungtos 1a ir 1b, taip pat – 3a ir 3b klasės, pakeistas vyresniųjų klasių tvarkaraštis.

Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta keturių vertinimo lygių skalė:

- „**labai gerai**“ – veikla pamokoje yra veiksminga, kryptinga, kūrybiška – 4 lygis;
- „**gerai**“ – veikla tinkama, paveiki, lanksti, turinti savitų bruožų – 3 lygis; taip įvertintą mokytojų patirtį verta skleisti mokykloje;
- „**patenkinamai**“ – veikla yra priimtina, vidutiniška, neišskirtinė, ne visuomet prasminga ir veiksminga, t. y. veikla tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti – 2 lygis;
- „**prastai**“ – veikla neperspektyvi, neveiksminga, nekonkreči, rizikinga, veiklą būtina tobulinti – 1 lygis.

Išskiriant stipriuosius ir tobulintinus mokyklos veiklos aspektus prie teiginių nurodomi veiklos kokybės lygiai bei temos (pvz., 2.3., 2.4.) arba veiklos rodikliai (pvz., 1.1.1., 1.1.2.), kuriuos mokykla gali pasitikslinti naudodamasi Bendrojo lavinimo mokyklų įsivertinimo rekomendacijomis.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad rekomenduojamus patobulinimus gimnazija gali atlikti pati, pasitelkdama gerąją mokytojų ir pedagoginių darbuotojų patirtį.

Išorės vertintojų komanda nuoširdžiai dėkoja gimnazijos direktorei Jelenai Ignatovič, direktorės pavaduotojams ugdymui Rimai Kazlauskienei ir Leonard Tunevič, pavaduotojui ūkiniams reikalams Alvydui Andrijauskui, mokytojams, pedagoginiams ir kitiems darbuotojams, mokiniams ir jų tėvams už atvirumą, bendradarbiavimą, gerų sąlygų vertinimui sudarymą.

I. MOKYKLOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji mokyklos veiklos aspektai

1. Bendroji rūpinimosi mokiniais politika (4.1.1. – 3 lygis).
2. Mokytojo ir mokinio dialogas (2.3.3. – 3 lygis).
3. Profesinis konsultavimas ir informavimas (4.4.3. – 3 lygis).
4. Kiti mokymosi pasiekimai (3.2.2. – 3 lygis).
5. Personalo komplektavimas (5.4.1. – 3 lygis).
6. Planų kokybė ir dermė (5.1.3. – 3 lygis).
7. Lėšų vadyba (5.5.1. – 3 lygis).
8. Bendruomenės santykiai (1.1.4., 2.2.3. – 3 lygis).
9. Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis (1.2.3. – 3 lygis).
10. Mokyklos vaidmuo vietos bendruomenėje (1.4.1. – 3 lygis).

Tobulintini mokyklos veiklos aspektai

1. Mokytojo veiklos, orientuotos į pamatuojamą rezultatą, planavimas (2.2.1., 1.2.2. – 2 lygis).
2. Mokymosi veiklos diferencijavimas (2.5.2. – 2 lygis).
3. Išmokimo stebėjimas (2.3.4. – 2 lygis).
4. Namų darbai (2.3.5. – 2 lygis).
5. Atskirų mokinių pažanga (3.1.1. – 2 lygis).

II. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Trakų r. Rūdiškių gimnazijos kultūra vertinama gerai (3 lygis), išskyrus pažangos siekius, kurie vertinami patenkinamai (2 lygis).

Gimnazijos etosas turi savitų bruožų (3 lygis). Mokyklos vertybės, elgesio normos, principai yra paveikūs. Gimnazijos vidaus gyvenimo kultūra, draugiškai sugyvenant lietuvių, lenkų, karaimų ir rusų tautybių mokiniams ir mokytojams, gerai atskleidžia mokyklos charakterį bei dvasią. Vertybės – atsakomybė, tolerancija, pagarba, sąžiningumas, pozityvumas, pasitikėjimas – įvairiuose gimnazijos lygmenyse traktuojamos vienodai, skelbiamos interneto svetainėje, informaciniame stende. Išorinio vertinimo metu stebėtas didelis dėmesys tolerancijos, kaip vertybės, ugdymui. Iš pokalbių su Metodine taryba, gimnazijos vadovais, mokytojais, mokiniais, tėvų atstovais nustatyta, kad dauguma gimnazijos bendruomenės narių žino ir supranta, koks elgesys mokykloje vertinamas ir toleruojamas, atpažįsta bendrų susitarimų pažeidimus. Dauguma mokinių sėkmingai ugdomi vertybines nuostatas klasės valandėlėse, projektinėje veikloje, neformaliojo švietimo užsiėmimuose. Iš pokalbių su seniūnų sueiga, pavieniais mokiniais bei mokytojais, paaiškėjo, kad ypač veiksmingas vertybinių nuostatų ugdymas (tolerancija, pagarba, atjauta, solidarumas) vyko lapkričio 16 dieną, organizuojant Tolerancijos dieną (informacija pateikiama ir mokyklos svetainėje), toks ugdymas taip pat stebėtas 5a kl. istorijos, 5a kl. kūno kultūros, IIB kl. geografijos, 1a,b kl. tikybos, IIB kl. technologijų pamokose, projekto „Gyvenu laisvai“ veikloje. Gimnazijoje siekiama sukurti saugią aplinką, kuri užtikrintų kiekvieno bendruomenės nario visokeriopą asmeninį tobulėjimą, vertybinių nuostatų – tolerancijos, pagarbos sau ir vieni kitiems (pvz., „Gerumo paštas“, „Kalėdinė akcija“), pasitikėjimo savimi bei kitais, atsakomybės už savo bei kitų elgesį (mokinių ir mokytojų teigimu – gimnazijoje netoleruojamas negatyvus elgesys, patyčios, smurtas), pozityvumo – ugdymą, telkti gimnazijos bendruomenę Rūdiškių seniūnijos kultūros ir švietimo centro gimnazijoje kūrimui. Pakankamas dėmesys skiriamas mokinių socializacijai, kultūros paveldo primamumui bei kitų kultūrų suvokimui ir

toleravimui, gebėjimui prisitaikyti ir vertinti įvairias gyvenimiškas situacijas. Išorės vertinimo metu stebėti pagarbūs, draugiški įvairių tautybių gimnazijos bendruomenės narių santykiai. Siekiant ugdyti kūrybiškumą bei pozityvumą, pagarbą darbui ir kūrybai – dauguma mokyklos erdvių puošiamos mokinių darbais. Vizito metu stebėta pavienių atvejų, kai pamokos tema sudarė sąlygas diskutuoti apie vertybes, tačiau tokiomis galimybėmis nebuvo pasinaudota. Remdamiesi minėtais faktais, vertintojai daro išvadą, kad gimnazijos bendruomenei būdingas gražus bendradarbiavimas ir bendravimas ne tik mokykloje, bet ir visuomenėje, dauguma bendruomenės narių prisideda prie mokyklos vertybių puoselėjimo, ugdomi vertybines nuostatas, pasitikėjimą savimi, savigarbą, tenkina savirealizacijos reikmes.

Mokyklos tradicijos ir ritualai vertinami gerai. Gimnazija turi savas tradicijas, kurias puoselėjamos, siekiant nuolat ugdyti mokinių vertybines nuostatas, pilietiškumo jausmą. Kasmet vyksta visų valstybinių švenčių minėjimai, tradiciniai renginiai. Stengiamasi įvairinti renginių organizavimo formas, kviesti mokinių tėvus aktyviau dalyvauti gimnazijos organizuojamoje ugdomojoje ir kultūrinėje veikloje, tęsti tradicijas. Gimnazija naudoja savo atributiką, veda metraščių (2011–2014 m. metraščių pateikiamas ir interneto svetainėje. Ugdymo institucijoje puoselėjamos tradicijos daro įtaką vertybinių nuostatų formavimui. Apie vykstančius renginius skelbiama mokyklos interneto svetainėje, renginių nuotraukos eksponuojamos gimnazijos koridoriuose pakabintuose informaciniuose stenduose. Tradicinių renginių metu palaikomos mokinių, mokytojų bei tėvų keliamos ir rodomos iniciatyvos (pvz., krikščynos, karnavalai, šimtadieniai, buvusių abiturientų susitikimai, etc.), sudaromos sąlygos atsiskleisti įvairiems mokinių gebėjimams bei polinkiams, beveik visuose renginiuose skamba lietuviškos ir lenkiškos dainos. Mokinių, su kuriais teko bendrauti, teigimu, jiems patinka organizuojami renginiai, tam pritarė ir mokinių tėvai. Gimnazija turi etnokultūros, tautiškumo, vertybinių nuostatų puoselėjimo tradicijas. Išorinio vertinimo metu sukaupta informacija leidžia daryti išvadą, kad gimnazijoje tradicijomis rūpinasi dauguma bendruomenės narių, jos yra žinomos mokyklos bei vietos bendruomenei.

Bendruomenės tapatumo jausmas vertinamas gerai. Dauguma mokytojų ir mokinių tėvų yra šios mokyklos absolventai, tapatinasi su mokykla, ja didžiuojasi, įvardija to priežastis: saugumas, draugiški ir pagarbūs tarpusavio santykiai, mokinių pilietiškumo ir kūrybiškumo ugdymas, lygios galimybės įvairių kultūrų, tradicijų žmonėms. Susitikimuose su mokyklos bendruomenės nariais akcentuota, kad dauguma bendruomenės narių rūpinasi mokyklos įvaizdžiu, gerove, prisiima atsakomybę už gimnazijos tikslų įgyvendinimą. Mokykla turi savo atributiką: vėliavą, himną, dauguma mokinių dėvi mokyklos emblema puoštas uniformas. Gimnazijos interneto svetainė (<http://www.rudiskiug.trakai.lm.lt/>) pakankamai informatyvi. Dauguma kalbintų mokinių teigė, kad jiems patinka mokytis Rūdiškių gimnazijoje, jie didžiuojasi, kad mokosi nuoširdžiais tarpusavio santykiais pasižyminčioje aplinkoje, kur jaučiasi saugūs, palaikomos jų iniciatyvos, beveik nėra patyčių. Dauguma tėvų teigė, kad šią mokyklą savo vaikams pasirinko todėl, kad čia jauku, saugu, dirba atsidadė, mylintys savo darbą mokytojai, kuriais jie pasitikti.

Gimnazijos bendruomenės santykiai turi savitų bruožų. Išorinio vertinimo savaitę vertintojai stebėjo draugiškus, pagarbą paremtus daugumos bendruomenės narių tarpusavio santykius (viename kolektyve susiklausyme ir darnoje draugiškai ir dirba ir mokosi įvairių tautybių žmonės). Šiltas, nuoširdus mokytojų ir mokinių bendravimas stebėtas klasių valandėlėse, neformaliojo švietimo užsiėmimuose ir daugumoje pamokų. Išorės vertintojų net 25 pamokose (26,04 proc.) mokinių ir mokytojų bendravimas akcentuotas kaip stiprusis pamokos aspektas. Daugumos tėvų teigimu, Gimnazijos taryboje aptariami strateginiai, finansiniai, kultūriniai ir probleminiai klausimai. Gimnazijos veikla grindžiama beveik visų bendruomenės narių bendravimu ir bendradarbiavimu (pvz., seniūnų sueiga informuoja klasių kolektyvus apie naujienas mokykloje, inicijuoja renginius, siūlo idėjas dėl mokyklos renginių). Išorės vertintojų komanda pastebi, kad Rūdiškių gimnazijos veikla grindžiama daugumos bendruomenės narių pagarba vienas kitam, gražiu bendravimu ir bendradarbiavimu siekiant bendrų tikslų, įstaigoje vyrauja gera psichologinė atmosfera, pasitikėjimas, geranoriškumas, solidarumas. Dauguma kalbintų bendruomenės narių tvirtino, kad dauguma kolegų linkę padėti, tartis, metodinėse grupėse dalijasi patirtimi, pedagogine literatūra. Remiantis stebėta veikla, dokumentų analize (pvz., 2012-10-31 d. Mokytojų tarybos

posėdžio metu dirbant grupėse buvo išaiškintos giluminio audito tiriamosios sritys, dėl kurių išsiskyrė nuomonės: viena grupė bendruomenės santykius iškėlė kaip stipriąją gimnazijos veiklos sritį, kita – kaip tobulintiną, diskusijų metu nutarta 2012–2013 m. m. bendruomenės santykius tobulinti), galima teigti, kad gimnazijos veikla grindžiama beveik visų bendruomenės narių bendravimu ir bendradarbiavimu, skirtingų nuomonių toleravimu, gebėjimu priimti ir vykdyti sprendimus, vyrauja bendruomenės narių pagarba vienas kitam. Gerą psichologinę atmosferą bei bendruomeniškumo jausmą, kaip stiprybę akcentavo ir pokalbiuose dalyvavę tėvai, mokiniai, mokytojai. Išorės vertintojų bendru sutarimu, šilti bendruomenės santykiai, paremti pagarba ir tolerancija, sutelktumas, sutarimas ir nusiteikimas bendrai siekti tikslų, sudaro tinkamas sąlygas siekti aukštesnių mokymo (-si) rezultatų, todėl bendruomenės santykiai yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Mokyklos atvirumas ir svetingumas vertinamas gerai. Į mokyklą atėjusius pasitinka budėtoja, dauguma mokinių mandagūs, sveikinasi su mokytojais ir mokyklos svečiais. Dauguma darbuotojų dėmesingi, pasirengę suteikti reikiamą informaciją ir pagalbą. Į mokyklą priimami visi pageidaujantys joje mokytis mokiniai. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) kviečiami ir laukiami mokykloje, tačiau pokalbių metu paaiškėjo, kad tik dalis tėvų dažnai lankosi mokykloje. Dauguma pokalbyje dalyvavusių tėvų teigė, kad jų vaikai mokykloje yra saugūs, gimnazijos bendruomenėje (administracijos ir mokytojų) vertinama tėvų nuomonė, tėvus tenkina gimnazijos administracijos ir mokytojų bendravimo su jais tonas, pateikiama informacija ir jos pateikimo būdai. Tėvai noriai (pagal galimybes) padeda mokyklai, gimnazijos finansininkės teigimu, dalis tėvų skiria gimnazijai 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio.

Klasių mikroklimatas paveikus, palankus daugumos mokinių mokymuisi. Tokia išvada daroma remiantis stebėtų pamokų protokolų analize (žr. 1 lentelę), pokalbių su mokiniais, Seniūnų taryba medžiaga. 71,87 proc. stebėtų pamokų fiksuoti labai geri ir geri daugumos mokinių bei mokytojų santykiai, grįsti tarpusavio supratimu, pagarba.

Santykių, tvarkos ir klasės valdymo vertinimas (N=96)

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
25 pamokos	44 pamokos	24 pamokos	3 pamokos
26,04 proc.	45,83 proc.	25,00 proc.	3,13 proc.

Ypač palankų mokymuisi mikroklimatą vertintojai stebėjo visuose neformaliojo švietimo užsiėmimuose, specialiojo ugdymosi poreikių mokinių logopedinėse ir specialiosiose pratybose, daugumoje (71,87 proc.) bendrojo ugdymo dalykų pamokų. Stebėtose pamokose mokiniai mandagiai bendravo, drąsiai reiškė mintis, laikėsi priimtų susitarimų ir mokinio elgesio taisyklių, buvo drausmingi, jautėsi saugūs. Gimnazijoje skiriamas dėmesys pageidaujamo mokinių elgesio formavimui: dalyje kabinetų iškabinti mokinių elgesio pamokose susitarimai. Išanalizavus pamokų stebėjimo protokolus matyti, kad palankus klasių mikroklimatas ir šilti mokytojo-mokinių santykiai padėjo siekti geresnių mokymosi rezultatų: toks atitikimas fiksuotas 40 pamokų (41,67 proc.), koreliacija tarp santykių ir tvarkos bei pasiekimų yra išreikšta vidutinio stiprumo (0,641) teigiamu tiesiniu ryšiu. Vertėtų pastebėti, kad ne visiems mokytojams vienodai gerai sekėsi valdyti klasę (klasės valdymas, kaip tobulintinas pamokos aspektas fiksuotas 4 pamokose). Analizuojant stebėtas pamokas pastebėta, kad kuo mažesnis mokinių skaičius klasėje, tuo lengviau sukuriama palankus mokymuisi mikroklimatas bei pasiekiami aukštesni mokinių pasiekimai pamokoje. Individualių pokalbių metu mokiniai teigė, kad jiems šioje mokykloje mokytis gera, nes dauguma mokytojų yra geri, dauguma bendraklasių draugiški.

Mokyklos pažangos siekiai priimtini (2 lygis), išskyrus rodiklį „Mokyklos, kaip organizacijos pažangos siekis“, kuris vertinamas gerai (3 lygis).

Asmenybės raidos lūkesčiai priimtini. Mokyklos administracijos komanda (ypač pavaduotojas ūkiniams reikalams) ir aptarnaujantis personalas kuria jaukią, estetišką aplinką, kuri formuoja ir mokinių vertybines nuostatas. Iš pokalbių su mokytojais, mokiniais, administracija,

dokumentų analizės paaiškėjo, kad mokykloje didelis dėmesys skiriamas mokinių pilietiniam, socialiniam, doriniam ugdymui. Mokiniam siekiama sudaryti sąlygas vystyti kaip asmenybės organizuojant įvairias popamokines veiklas, neformaliojo švietimo užsiėmimus, tenkinant sportinius (kiekvieną savaitės penktadienį vyksta „Veiksmo penktadienis“), meninius, socialinius poreikius ir interesus įvairiose akcijose, projektinėje veikloje, išvykose, klasių valandėlėse, akademiniais poreikius – konsultacijose. Pokalbiuose dalis mokinių ir jų tėvų teigė, kad yra patenkinti pasirenkamųjų dalykų ir neformaliojo švietimo pasiūla, mokinių užimtumu, tačiau važinėjantiems mokiniams lankyti neformaliojo švietimo užsiėmimus galimybių labai mažai. Dauguma mokytojų pripažįsta mokinio asmenybės savitumą, mokinių idėjų ir iniciatyvų laisvę, tačiau ugdomosios veiklos diferencijavimas ir individualizavimas užtikrinant kiekvieno mokinio savitumą fiksuotas pavienėse stebėtose pamokose. Mokykla vykdo mokinių socialinį, dorinį ir pilietinį ugdymą, sudaro sąlygas saviraiškai, skatina mokinius dalyvauti įvairiose akcijose, varžybose, konkursuose, parodose, konferencijose. Mokykloje veikia Seniūnų sueiga, tačiau mokiniai teigia, kad dažniausiai didžiausias krūvis tenka aktyviausiems Seniūnų sueigos nariams.

Mokymosi pasiekimų lūkesčiai patenkinami. Pokalbiuose dalyvavusių mokinių ir jų tėvų teigimu, dalis mokytojų dirba labai gerai, tinkamai paruošia sėkmingam tolimesniam mokymuisi, studijoms aukštesiose mokyklose, geranoriškai padeda susidūrusiems su mokymosi sunkumais bei siekiantiems aukštesnių mokymosi rezultatų mokiniams. Mokytojų tarybos posėdžiuose analizuojami kiekybiniai mokinių mokymosi rezultatai, tačiau nėra priimtų susitarimų dėl mokinių mokymosi pasiekimų lūkesčių nustatymo, jų realių pasiekimų palyginimo su išsikeltais lūkesčiais, retai analizuojami kokybiniai mokymosi pasiekimai, kiekvieno mokinio daroma asmeninė pažanga. Mokytojai mokinių mokymosi pasiekimus vertina pagal Bendrąsias ugdymo programas ir jose apibrėžtus pasiekimų lygius, tačiau nėra bendrų sprendimų, kaip išsiaiškinti paties mokinio (ir/ar jo tėvų, globėjų, rūpintojų) mokymosi pasiekimų lūkesčius ir kartu su mokytojais aptarti, suplanuoti, kaip šiuos lūkesčius realizuoti. Tik dviejose išorės vertintojų stebėtose pamokose (IIb kl. technologijų (tekstilė) ir 8a kl. anglų k.) kartu su mokiniais aptarti (ar įvardinti) mokymosi pasiekimų lūkesčiai. Vertintojai fiksavo, kad pamokose ugdomoji veikla nepakankamai individualizuota, diferencijuota, nors toks poreikis buvo, mokiniai retai informuoti apie individualius pasiekimus ir asmeninę pažangą, o tai mažino jų asmeninę atsakomybę už savo mokymąsi ir individualius pažangos siekius. Mokinių teigimu, mokytojai tikisi, kad ugdytiniai bus savarankiški, motyvuoti ir užaugs dorais piliečiais, gerais žmonėmis. Tačiau išsami išorinio vertinimo metu sukauptos informacijos (stebėtų pamokų ir pokalbių protokolai) bei mokyklos įsivertinimo dokumentų analizė leidžia teigti, kad gimnazija, siekdama aukščiausio kiekvienam mokiniui įmanomo pasiekimų lygio, skiria nepakankamą dėmesį skirtingiems ugdytinių mokymo (-si) poreikiams tenkinti pamokoje. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokymosi pasiekimų lūkesčiai – silpnasis mokyklos veiklos aspektas. Vertintojai rekomenduoja atkreipti didesnę dėmesį į mokytojo veiklos, orientuotos į pamatuojamą išmokimo rezultatą, planavimą. Mokymosi pasiekimų lūkesčių aptarimas, aiškesnis laukiamų mokymosi rezultatų įvardijimas ir vertinimo kriterijų išsiaiškinimas skatintų didesnę kiekvieno mokinio pažangą ir lemtų geresnius mokymosi rezultatus.

Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis pakankamai kryptingas. Gimnazijoje atpažįstami besimokančios organizacijos požymiai: bendras, kiekvienam jos nariui priimtinas organizacijos tikslas, mokymasis bendradarbiaujant, atvirumas pokyčiams, refleksija ir sąlygos profesiniam tobulėjimui. Gimnazija planuoja savo veiklą, sistemingai ją įsivertina ir vykdo atsižvelgdama į veiklos įsivertinimo išvadas ir siūlymus. Gimnazijoje sudaryta ir patvirtinta perspektyvinė atestacijos programa, vadovaujantis ja siekiama tobulinti profesines bei vadybines kompetencijas. Galimybės tobulinti kvalifikaciją sudaro sąlygas gimnazijos kaip organizacijos pažangai. Gimnazija – demokratiška, naujovėms bei kaitai atvira švietimo institucija, aktyviai dalyvaujanti šalies projektuose, sudarančiuose sąlygas stiprinti turimas kompetencijas ir įgyti naujų. Pokalbių metu paaiškėjo, kad mokytojai skaito naujausią metodinę-pedagoginę ir mokslinę literatūrą, ją pristato ir aptaria metodinėse grupėse, gerąją patirtį stengiasi taikyti profesinėje veikloje. Dauguma 2014–2016 metų strateginio plano įgyvendinimui išsikeltų uždavinių orientuoti į ugdymo kokybės gerinimą, numatytos priemonės ir lėšos jų įgyvendinimui, atsakingi asmenys, į

uždavinius orientuotų veiklų įgyvendinimo sėkmės kriterijai. Įgyvendinant gimnazijoje suplanuotas veiklas vyrauja administracijos ir mokytojų tarpusavio pasitikėjimas, dalis veiklų planuojama ir įgyvendinama dirbant komandomis. Gimnazijos bendruomenės dėmesys ugdymo kokybei pasireiškia ir ugdymo erdvių bei poilsio zonų modernizavimu (mokiniai pertraukų metu turi galimybę pailsėti, pamokų – mokytis jaukiose klasėse). Išorės vertintojų bendru sutarimu, mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis išskiriamas kaip stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

Tvarka gimnazijoje yra tinkama (3 lygis). Darbo tvarka ir taisyklės numatytos dokumentuose (Darbo tvarkos taisyklės, Mokinių elgesio taisyklės, Naudojimosi biblioteka taisyklės, Mokinio elgesio taisyklės kūno kultūros pamokose, Elgesio taisyklės gimnazijos valgykloje, Gimnazijos mokinių uniformų dėvėjimo taisyklės ir kt.), reglamentuojančiuose tinkamą mokinių ir darbuotojų elgesį. Šie dokumentai skelbiami gimnazijos interneto svetainėje. I aukšto stende skelbiamos Trakų r. Rūdiškių gimnazijos mokinio taisyklės. Klasių vadovų veiklos planuose numatyta supažindinti auklėtinius su vidaus tvarkos bei elgesio taisyklėmis. Vizito metu atsitiktiniu būdu kalbinti mokiniai (*buvo pakalbinta apie 20, t.y. 6 proc. gimnazijos mokinių*) galėjo pakankamai tiksliai apibūdinti, kokių elgesio taisyklių turėtų laikytis. Pastebėtina, kad mokinių vėlavimo į pamokas ir pamokų nelankymo problemos gimnazijoje nėra aktualios. Vizito metu stebėtose pamokose nedalyvavo nuo 1 iki 3 mokinių, iš viso per savaitę stebėtose pamokose ir kitose veiklose nedalyvavo 108 mokiniai. Užfiksuoti tik 4 pavėlavimo atvejai (vėluota dėl svarbių, su sveikata susijusių priežasčių). Mokytojų vėlavimo į pamokas atvejų vertinimo metu nepasitaikė. Išorinio vertinimo metu aiškūs susitarimai dėl tvarkos ir tinkamas jų laikymasis užfiksuoti 69 (71,8 proc.) pamokose, iš jų (25 (26,04 proc.) pamokose tvarka ir drausmė įvertinta labai gerai; 3 (3,13 proc.) iš jų (IVa kl. lietuvių k., Ib kl. ekonomikos, 2a kl. kūno kultūros) susitarimai dėl tvarkos buvo išskirti kaip vienas stipriausių pamokos aspektų. Stebėta ir pamokų, kuriose darbo tvarka ir taisyklės nurodyti labiausiai tobulintiniais veiklos aspektais, tokių pamokų buvo 6 (6,25 proc.).

Pageidaujamas elgesys skatinamas pakankamai veiksmingai. Gimnazija įsitraukė į „Olweus“ programą tam, kad galėtų dar veiksmingiau įvertinti netinkamą elgesį ir profesionaliau reaguoti į netinkamo elgesio apraiškas. Pokalbyje su VGK vertintojai sužinojo, kad gimnazijos mokiniai pertraukų metu nerūko. Vizito metu, kalbant su mokiniais, tėvų atstovais, mokytojais paaiškėjo, kad už pasiekimus bei dalyvavimą įvairiuose renginiuose, edukacinėse pamokose, aktyvų įsitraukimą į projektinę veiklą dažniausiai skatinami aktyvūs ir motyvuoti mokiniai. Mokiniai teigė, kad jiems malonu matyti jų pasiekimus atspindinčius raštus gimnazijos erdvėse, kad jie yra patenkinti Pirmūnų stendu su nuotraukomis, juos motyvuoja mokytojų, klasės vadovų, administracijos padėkos ir pagyrimai, įrašyti elektroniniame dienyne. Peržiūrėjus šešių atsitiktine tvarka pasirinktų klasių šių mokslo metų elektroninio dienynus nustatyta, kad yra padaryti 894 įrašai. Jų analizė parodė, kad skatinimų-padėkų ir pastabų-komentarų santykis yra tinkamas: pagyrimų, padėkų yra maždaug tiek pat, kiek komentarų apie vienokias ar kitokias ugdymosi procese iškylančias problemas. kuriuose tarp pastabų, pagyrimų, padėkų ir komentarų vyrauja pusiausvyra. Mokiniai paminėjo, kad už pasiekimus jie apdovanojami ir ekskursija.

Aplinkos jaukumas tinkamas. Tvaringas gimnazijos eksterjeras, įkomponuotas įsikomponavęs į aplinką. Dauguma kabinetų tvarkingi ir estetiški, koridoriuose mokinių laisvalaikiui įrengtos aktyvaus ir ramaus poilsio zonos, yra rakinamos daiktų saugojimo spintelės, kuriomis naudojasi visi mokiniai. Jaukios ir netradiciškos Seniūnų sueigos patalpos. Erdvi, šiuolaikiška skaitykla, kurioje dažnai vyksta pamokos, jauki biblioteka. Estetiškos, tvarkingos valgyklos patalpos. Skiriama pakankamai dėmesio jaukumo elementams gimnazijoje: kambariniai augalai, estetiški, vienodo stiliaus stendai, mokinių darbai, puošiantys kai kurių kabinetų, koridorių, laiptinių sienas – tai iš dalies padeda spręsti problemas, kylančias dėl būtino patalpų remonto. Gimnazijoje ir kieme nuolat palaikoma švara, kurią užtikrina atsakingas pagalbinis personalas. Visa tai kuria palankią nuostatą pozityviai nuotaikai ir produktyviam ugdymo procesui. Stebėtose pamokose fiksuotas pakankamai stiprus koreliacijos ryšys (0,593) tarp ugdymo (-si) aplinkos ir pasiekimų, tai rodo teigiamą aplinkos poveikį ugdymo (-si) procesui.

Mokyklos ryšiai yra geri (3 lygis). Gimnazijos vaidmuo vietos bendruomenėje veiksmingas ir yra vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Mokyklos bendruomenės – tėvų,

mokytojų, mokinių, administracijos atstovų, taip pat gatvėje kalbintų sutiktų žmonių teigimu, gimnazija – kultūros židinys. Vadovai, mokytojai, mokiniai suvokia mokyklos reikšmę ir svarbą Rūdiškių bendruomenei, todėl ne tik dažnai dalyvauja, bet ir patys inicijuoja įvairius renginius, akcijas, projektus, puoselėja krašto istoriją, pasak jų – stengiasi, kad Rūdiškės taptų ne mažesniu turistų traukos centru nei Trakai. Mokykloje dažnai vyksta bendruomenės renginiai. Bendravimas ir bendradarbiavimas tinkamai vykdomas įvairiomis kryptimis: tautine-pilietine, menine, kultūrine, tvarkos palaikymo ir gamtosaugos, edukacine-pažintine, kūrybiškumo skatinimo. Dauguma pokalbiuose su vertintojais dalyvavusių tėvų bei kitų asmenų pripažįsta mokyklos svarbą bendruomenės gyvenime ir teigia, kad jie džiaugiasi, jog jų vaikai mokosi šioje gimnazijoje. Išorės vertintojai pastebi, kad mokykla organizuodama savo veiklą stengiasi įtraukti vietos bendruomenę, atvira bendravimui ir bendradarbiavimui, tačiau vietos gyventojai nėra labai aktyvūs – renginiuose dažniausiai dalyvauja vis tie patys bendruomenės atstovai.

Mokyklos partnerystė su kitomis institucijomis yra pakankamai kryptinga. Gimnazija bendradarbiauja su rajono, Lietuvos bei užsienio (Lenkijos) švietimo įstaigomis (pasirašyta 15 bendradarbiavimo sutarčių), palaikomi glaudūs ryšiai su vietos bendruomene. Mokykla turi socialinių partnerių. Prevencinės veiklos organizavimo, švietimo pagalbos klausimais bendradarbiaujama su Trakų r. Švietimo pagalbos tarnyba, Vaiko teisių apsaugos skyriumi, Trakų r. policijos komisariatu ir kitomis įstaigomis. Gimnazija pakankamai kryptingai bendradarbiauja su Trakų miškų urėdijos Rūdiškių girininkija, Rūdiškių seniūnija, UAB Baltic Stages (vadovas Sergejus Vorobjovas – buvęs mokinys), Trakų r. švietimo centru, Trakų krašto vietos veiklos grupe ir kt. Bendradarbiavimas su šiomis įstaigomis svarbus mokinių socialinei, kūrybinei ir projektinei veiklai. Tikėtina, kad dalyvavimas Erasmus + programoje, partnerystė su užsienio organizacijomis dar labiau plėstų mokytojų ir mokinių akiratį, kompetencijas bei pajvairintų ugdymąsi.

Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai pakankamai kryptingi. Gimnazija turi informatyvią interneto svetainę (<http://www.rudiskiug.trakai.lm.lt/>), paskyrą socialiniame tinkle *Facebook*, apie savo veiklos aktualijas ir pasiekimus publikuoja straipsnius rajono bei respublikinėje spaudoje (2012–2014 m. parengta 19 straipsnių rajono spaudoje ir 4 straipsniai respublikos spaudoje). Svarbiausi ugdymo įstaigos veiklos momentai fiksuojami mokyklos metraštyje. Tėvams mokykla patraukli vykdomais renginiais, kultūrine veikla, mokiniams – įdomia, prasminga, skatinančia jų pilietiškumą, toleranciją, meilę gimtam kraštui popamokine ir projektine veikla, į kurią įtraukiami socialiniai partneriai. Dauguma kalbintų tėvų teigė, kad mokyklos įvaizdis vietos bendruomenėje teigiamas, jiems pakanka informacijos apie mokykloje vykdomas edukacines bei kultūrinės veiklas. Išorės vertintojai, išanalizavę duomenis, pastebi, kad mokykla įvairios popamokinės, projektinės, tyriminės (atlikti įdomūs ir prasmingi tyrimai įgyvendinat projektus „Darni mokykla“, „Ekologinio pėdsako tyrimai“, „Mums rūpi“), edukacinė, sportinės ir kultūrinės veiklos sėkmės istorijas turėtų dažniau skelbti spaudoje.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Trakų r. Rūdiškių gimnazijos ugdymas ir mokymasis vertinami gerai (3 lygis), išskyrus mokymo ir mokymosi diferencijavimą ir vertinimą ugdant, kurie vertinami vidutiniškai (2 lygis).

Bendrasis ugdymo organizavimas yra tinkamas (3 lygis), išskyrus dalykų ryšius ir integraciją ir pasirenkamas programas, kurie vertinami patenkinamai (2 lygis).

Rengiant ugdymo programas remtasi atnaujintomis Bendrosiomis pradinio, pagrindinio bei vidurinio ugdymo programomis. Ugdymo turinys gimnazijoje planuojamas rengiant mokomųjų dalykų ilgalaikius planus. Pamokų skaičius gimnazijos ugdymo plane nurodomas dvejiems mokslo metams, o ilgalaikiai planai rengiami vieneriems metams pagal reikalavimus, nurodytus gimnazijos ugdymo turinio planavimo principų ir laikotarpių, ilgalaikių planų, pasirenkamųjų dalykų, modulių, prevencinių ir kitų programų integravimo ir tvirtinimo tvarkoje. Vertintojai, analizuodami dalies mokytojų parengtus mokomųjų dalykų ilgalaikius planus, pastebėjo, kad visi planai parengti pagal Metodinėje taryboje sutartą struktūrą. Planuose numatyti bendri dalyko tikslai, uždaviniai, priemonės, vertinimas, lentelėse nurodyti mokymo etapų (ciklų) pavadinimai, temos, skiriamas

valandų skaičius, mokinių gebėjimai, dalykų integracija bei palikta vietos pastaboms ir mokymo priemonėms numatyti. Ilgalaikiuose planuose mokytojai pateikia vertinimo ir įsivertinimo sistemą, formuojamojo vertinimo rezultatų konvertavimo į pažymius procedūros tvarką. Vertintojai pastebėjo, kad pagal poreikį planai koreguojami, tikslinami. Programų ir planų rengimo procedūras gimnazija atlieka gerai, todėl tikėtina, kad gerai planuojamas ugdymo turinys sudaro palankias sąlygas kurti mokymo ir mokymosi terpę ir gimnazija yra pajėgi taip pat dar išnaudoti galimybes mažinti ugdymo turinio apimtį.

Gimnazijos ugdymo planai ir tvarkaraščiai veiksmingi (3 lygis). Ugdymo planus rengia darbo grupė, kuriai priklauso mokytojai ir direktoriaus pavaduotojas ugdymui. Gimnazijos ugdymo planai (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų) sudaryti vadovaujantis 2015–2016 ir 2016–2017 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendraisiais ugdymo planais, pasinaudojant Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Bendrųjų ugdymo planų rekomendacijomis. Ugdymo planai derinami su Gimnazijos taryba, Trakų miesto savivaldybės administracija, tvirtinami gimnazijos direktoriaus. Pagal ugdymo planus maksimalus privalomų pamokų skaičius skirtas daugumai klasių. Vykdydama vidurinio ugdymo programą, mokykla iš anksto informuoja mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) apie teikiamas ugdymo turinio pasirinkimo galimybes ir padeda mokiniams susidaryti individualius ugdymosi planus dvejiems metams.

Mokomųjų dalykų santykis ir jų pasiūla atitinka Bendrųjų ugdymo planų reikalavimus. Gimnazijos nuožiūra skirstomos valandos panaudojamos dalyko programai ar jos daliai diferencijuotai mokyti; privalomųjų dalykų, dalykų modulių ar besimokančių pagal skirtingas vidurinio ugdymo dalykų bei kursų programas mobiliosioms grupėms sudaryti. Kai kurių dalykų (technologijų mokymas 5–7 kl., I kl., žmogaus sauga 5–8 kl.) mokoma intensyvinant kursą. Gimnazijoje yra formuojamos klasės, kuriose mokymas organizuojamas tautinių mažumų kalba. Klasės negausios, tačiau mokiniams sudaromos palankios sąlygos integruotis į gimnazijos bendruomenės gyvenimą, lavinti lietuvių (valstybinės) kalbos įgūdžius. Įgyvendinant pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas tautinių mažumų klasėse mokymas lietuvių kalba vykdomas per tas pamokas, kai einamos ugdymo programos temos iš Lietuvos istorijos ir geografijos, pasaulio pažinimo, gamtos ir žmogaus bei mokoma pilietiškumo pagrindų.

Tvarkaraščiai padeda įgyvendinti ugdymo planą, sudaro sąlygas pasirinkti mokomuosius dalykus ir neformaliojo švietimo veiklą. Analizuojant dokumentus, kalbantis su mokiniais, Gimnazijos taryba, Metodine taryba, mokinių tėvais nustatyta, kad sudarant pamokų tvarkaraščius derinami mokinio, mokytojo ir dalyko interesai, stengiamasi laikytis higienos normos (HN 21:2011) reikalavimų, bet pastebėta keletas atvejų, kai pavieniams III klasės mokiniams pirmadienį yra skirtos 8 pamokos, o tos pačios klasės dviem mokiniams sudarant tvarkaraštį viršytas galimas „langų“ skaičius. Be to, pastebėta, jog keliems vidurinio ugdymo koncentro mokiniams sudarant tvarkaraštį neišvengta besidubliuojančių pamokų. Kalbinti mokiniai teigė, kad gali būti tik kas antroje pasirinkto dalyko pamokoje, todėl dalį užduočių atlieka savarankiškai, kartais konsultuojami mokytojo. Gimnazijai vertėtų patikslinti tvarkaraštį ir sudaryti palankesnes sąlygas mokinių poreikiams tenkinti.

Dalykų ryšiai ir integracija priimtini. Gimnazijos ugdymo plane numatyta, kad mokytojai susitaria dėl dalykų integravimo ir integruojamųjų dalykų turinį numato ilgalaikiuose planuose. Išanalizavus mokytojų ilgalaikius planus bei kalbantis su metodinių grupių pirmininkais paaiškėjo, kad integruotas veiklas mokytojai planuoja atsižvelgdami į gimnazijoje patvirtintus prevencinių ir kitų programų integravimo į ugdymo turinį principus ir būdus. Atsižvelgiant į gimnazijos kontekstą, į ugdymo turinį Prevencinės ir kitos programos integruojamos į mokomuosius dalykus, klasės vadovo veiklą, neformalųjį švietimą. Vertinimo metu vyko viena integruota geografijos ir informacinių technologijų pamoka Ib kl., kurios mokymo turinys buvo tikslingas, integralus. Iš pokalbių su Gimnazijos taryba, mokiniais paaiškėjo, kad yra vedama ir daugiau integruotų pamokų. Stebėtose pamokose dalykų ryšiai fiksuoti retai: 6a kl. informacinių technologijų pamokos turinys sietas su lietuvių kalba, 7a kl. lietuvių k. pamokoje stebėtos sąsajos su matematika ir daile, 2a kl. dailės ir technologijų pamokoje pasitelktos matematikos žinios, 8a kl. lietuvių k. pamokoje

aptardami peizažą mokiniai rėmėsi dailės pamokose įgytomis žiniomis, Ib kl. technologijų (bern.) pamokos turinys sietas su matematika. Analizuojant pateiktus ilgalaikius planus pastebėta, kad mokytojai dalykų ilgalaikiuose planuose numato integracijos galimybes, bet labiau orientuojasi į dalykinius ryšius, o ne į holistinį integravimą, todėl gimnazijoje verta susitarti ir dėl integruotų pamokų ir kitos integruotos veiklos planavimo ir realizavimo.

Pasirenkamosios programos vertinamos vidutiniškai. Gimnazija III–IV klasių mokiniams siūlo pasirenkamųjų dalykų ir dalykų modulių programas bei sudaro galimybes jas pasirinkti. Mokinių teigimu, pasirenkamųjų programų pasiūla priimtina iš dalies, nes yra norinčių pasirinkti ir kitus siūlomus dalykus, tačiau nesusidarius pakankamam mokinių skaičiui mobiliuose grupėse gimnazija šio mokinių poreikio įgyvendinti negali dėl trūkstamų lėšų. Nors mokinių poreikiai tiriami, mokytojai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui jiems pristato dalykų modulių, pasirenkamųjų dalykų ir neformaliojo švietimo programas, tačiau ne visi mokinių poreikiai (pvz., pageidavimas daugiau tikslųjų mokslų būrelių ar modulių) įgyvendinami dėl lėšų trūkumo. Besimokantiems pagal vidurinio ugdymo programą mokiniams siūloma rinktis iš 10 privalomai pasirenkamųjų dalykų bei 6 pasirenkamųjų dalykų ir 14 dalykų modulių programų. Iš šių siūlomų dalykų gimnazistai dažniausiai renkasi lietuvių ir anglų kalbų modulius, fotografijos ir retorikos pasirenkamuosius dalykus. Pastebėta, kad yra modulių, kuriuos pasirinkę mažiau mokinių nei numatyta gimnazijos ugdymo organizavimą reglamentuojančiuose dokumentuose. Pagrindinio ugdymo pakopoje besimokantiems mokiniams gimnazija siūlo keletą dalykų modulių. Pasirenkamųjų programų pasiūlą iš dalies riboja gimnazijos finansinės galimybės.

Neformalusis vaikų švietimas Rūdiškių gimnazijoje potencialus. 2015–2016 m. m. gimnazijoje veikia 27 neformaliojo švietimo būreliai (iš viso skirta 42 val.): 12 būrelių skirti pradinio ugdymo, 15 – pagrindinio ugdymo, 11 – gimnazinių klasių mokiniams. Neformalusis švietimas organizuojamas vadovaujantis tęstinumo, prieinamumo ir atsinaujinimo principais. Būreliai siūlomi atsižvelgiant į turimą mokytojų kvalifikaciją, išteklius, mokyklos tradicijų tęstinumą, mokinių pageidavimus (atliekami mokinių poreikių tyrimai). 2015–2016 m. m. 127 mokiniai (36,18 proc.) lanko 1 neformaliojo švietimo būrelį, 142 mokiniai (40,46 proc.) – kelis būrelius; 81 mokinys (23,08 proc.) – nelanko nė vieno būrelio. Už mokyklos ribų neformaliojo švietimo būrelius lanko 124 mokiniai (35,33 proc.). Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad dalis mokinių pageidauja choreografijos, fotografijos būrelių. Tikėtina, kad šių būrelių organizavimas gimnazijoje padėtų įtraukti didesnę mokinių skaičių ir veiksmingiau tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Organizuojant neformalųjį vaikų švietimą vyrauja meninės pakraipos ir sporto būrelių veikla. Prioritetas teikiamas asmeninių kompetencijų ugdymui, daugiausia dėmesio skiriant sportinių, meninės raiškos, gamtamokslinių, socialinių-komunikacinių, dalykinių gebėjimų ugdymui. Neformaliojo švietimo programų pasiūla gimnazijoje darosi įvairesnė, tačiau užsiėmimų valandų skaičius mažėja dėl mokinių skaičiaus mažėjimo. Neformaliojo ugdymo programos yra aktualios, priimtinos mokiniams, dera su gimnazijos vertybėmis bei galimybėmis. Organizuojamų būrelių laikas derinamas su privalomų pamokų tvarkaraščiu. Pokalbiuose mokiniai, mokytojai ir tėvai teigė, kad apie neformaliojo švietimo kryptis yra informuojami pavasarį per klasės susirinkimus, vėliau mokiniams teikiama būrelių programų pasiūla ir jie gali rinktis veiklas. Per stebėtus neformaliojo švietimo užsiėmimus dauguma mokinių buvo motyvuoti, jautėsi atsakingi, stengėsi pasiekti gerų rezultatų. Tai patvirtina mokinių laimėjimai meninės, sportinės bei kūrybinės saviraiškos srityse.

Pamokos organizavimas gimnazijoje tinkamas (3 lygis), išskyrus mokytojo veiklos planavimą, kuris yra vidutiniškas (2 lygis). Tokia išvada grindžiama apibendrintu pamokos planavimo ir organizavimo kokybės vertinimu, pateiktu 2 lentelėje.

Pamokos planavimo ir organizavimo vertinimas (N=96)

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
12 pamokų	41 pamoka	37 pamokos	6 pamokos
12,50 proc.	42,71 proc.	38,54 proc.	6,25 proc.

Mokytojo veiklos planavimas vidutiniškas. Stebėtose pamokose organizuota kryptinga, planinga mokymo veikla. Mokytojai planuodami kasdienę veiklą dažniausiai remiasi ilgalaikiais planais. Keletas mokytojų (istorijos, geografijos, chemijos) koreguoja ilgalaikius ir pamokos planus atsižvelgdami į mokinių išmokimą, numatomus gebėjimus. Beveik visi mokytojai prieš pamoką turėjo parengę informaciją apie klasės kontekstą, todėl darytina prielaida, jog mokytojai gerai pažįsta klasių mokinius, žino jų gebėjimus. Stebėdami pamokas vertintojai fiksavo, kad daliai mokytojų planuojant konkrečias pamokas stigo dėmesio mokymo (-si) metodų bei vertinimo formų įvairovei, ugdymo turinio, darbo tempo bei užduočių diferencijavimui ir ypač individualios pažangos, lyginant su išsikeltu pamokos uždaviniu, pamatavimui. Daugiau kaip pusėje (54,16 proc.) pamokų formuluotas konkretus, suprantamas mokiniams, atspindintis veiklos sąlygas ir į pamatuojamą veiklos rezultatą nukreiptas mokymosi uždavinys. Nors dažniausiai pamokos uždavinį formulavo mokytojas, bet stebėta pamokų (Ia kl. žmogaus saugos, IVc kl. lietuvių (valstybinės) k., III kl. istorijos (mod.), Ia kl. informacinių technologijų, 4b kl. matematikos, 4b k. pasaulio pažinimo), kuriose į šį procesą sėkmingai įtraukti mokiniai. Dalies (45,84 proc.) stebėtų pamokų uždavinių formuluotėse numatytos veiklos ir priemonės, tačiau neapibrėžtas konkretus, pamatuojamas rezultatas, todėl mokytojams tapdavo keblu įvertinti kiekvieno mokinio pažangą ir pasiekimus, mokiniams nebuvo sąlygų įsivertinti savo pažangą. Į pamatuojamą rezultatą orientuoto uždavinio formulavimą, kaip tobulintiną pamokos organizavimo aspektą, išorės vertintojai nurodė aptardami 45 (46,88 proc.) stebėtas pamokas – tai dažniausiai fiksuotas tobulintinas pamokos aspektas. Remdamiesi šiais pastebėjimais, vertintojai daro išvadą, kad mokytojo veiklos, orientuotos į pamatuojamą rezultatą, planavimas yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Formuluojant ir skelbiant pamokos uždavinį reikėtų atsižvelgti į visus mokymosi uždavinio komponentus: kokių žinių ir gebėjimų mokiniai turėtų įgyti, kokiomis sąlygomis ir kokiais kriterijais bus remiamasi vertinant. Pasitelkdamis tokią uždavinio struktūrą, mokytojai galėtų pamokoje veiksmingiau stebėti asmeninę kiekvieno mokinio pažangą, ją vertinti lyginant su konkrečiu pamokos uždaviniu ir ankstesniais mokinio pasiekimais, taip stiprinant mokinių atsakomybę už mokymąsi ir gerinant jų pasiekimus pamokoje.

Pamokos struktūros kokybė yra gera. Daugumos (77 proc.) stebėtų pamokų struktūra buvo aiški, logiška ir pagrįsta, tinkama mokiniams. Stebėtos pamokos pradėtos temos ir uždavinio skelbimu, kartais (14,58 proc.) tikrinti namų darbai, po to aiškinta nauja medžiaga ir apibendrinta pamokos veikla ar uždavinio įgyvendinimas. Šiose pamokose mokytojai organizavo mokinių gebėjimus ir poreikius atitinkančią veiklą, ugdymo būdai, metodai ir mokymo priemonės derėjo tarpusavyje, atitiko daugumos mokinių amžių. Išanalizavus 96 stebėtų pamokų protokolus paaiškėjo, kad beveik visi mokytojai formulavo mokymo(-si) uždavinius, skelbė juos mokiniams žodžiu, užrašydami lentoje, naudodami IKT. Galima teigti, kad geresne kokybe išsiskyrė tos pamokos, kuriose buvo suformuluotas konkretus, pamatuojamas, į veiklos rezultatą orientuotas mokymo (-si) uždavinys, derėjo mokymo metodai ir turinys, racionaliai panaudotas laikas, sudarytos galimybės pamatuoti individualią mokinių pažangą. Dalyje pamokų (45 proc.) buvo bandoma taikyti šiuolaikinei pamokai būdingus mokymo (-si) metodus – diskusiją, mokymąsi bendradarbiaujant, patirtinį mokymą – skatinančius mokinius efektyviai konstruoti savo žinias, ugdyti kompetencijas. Gerosios patirties išvardintais aspektais pavyzdžių užfiksuota IIIa kl. etikos, Ib kl. lietuvių k., 4c kl. lenkų k. (gimtoji), 7a kl. ir 8a kl. anglų k., 6a kl. geografijos, 8a,c kl. kūno kultūros, 8c kl. istorijos, 1a,b, 4a, 4c kl. matematikos, 4c kl. muzikos, 5a kl. šokio pamokose. Į kompetencijas orientuotas ugdymas stebėtas pavienėse pamokose (rusų k. Ia kl., geografija Ib, Iib kl., informacinės technologijos Ia kl., technologijos Iib (merg.)). Pakankamai tikslingas mokinių idėjų skatinimas užfiksuotas keliuose pamokose (lietuvių kalbos ir literatūros IIIa kl., technologijos IVa,c kl. (merg.), anglų k. IVa kl., fizikos Ia kl.). Apibendrinant pamokų stebėjimo protokolų duomenis nustatyta, kad 50 proc. pamokų organizuotos vadovaujantis tradicine mokymo paradigma, todėl dažniausiai taikyti mokymo būdai buvo aiškinimas, demonstravimas, apklausa, pratybos mokytojui vadovaujant, savarankiškas mokinių darbas. 18 proc. pamokų buvo grįstos šiuolaikine mokymo paradigma (pvz., lietuvių k. Ib kl., Iib kl., lietuvių k. (mod.) IVa kl., anglų k.

Ib kl., matematika Ila kl., geografija Iib kl., etika IIIa kl., kūno kultūra IVa kl. (merg.), o 32 proc. pamokų bandyta ugdymo procesą organizuoti šiuolaikiškai.

Klasės valdymas Rūdiškių gimnazijoje paveikus. Susitarimų dėl tvarkos ir taisyklių laikytasi daugumoje stebėtų pamokų, destruktivaus elgesio nestebėta. Mokytojų reikalavimai stebėtose pamokose buvo aiškūs ir suprantami mokiniams. Išorinio vertinimo metu 71,88 proc. pamokų fiksuoti geri ir labai geri mokytojų ir mokinių santykiai bei tvarka klasėje, 10 pamokų (10,42 proc.) klasės valdymas išorės vertintojų fiksuotas kaip stiprusis pamokos organizavimo aspektas. Daugumoje stebėtų pamokų palaikyta mokinių iniciatyva, idėjos.

Mokymo kokybė yra tinkama (3 lygis), išskyrus išmokimo stebėjimą ir namų darbus, kurie vertinami patenkinamai (2 lygis). Mokymo kokybės 96 stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas pateiktas 3 lentelėje.

Mokymo vertinimas (N=96)

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
20 pamokų	36 pamokos	35 pamokos	5 pamokos
20,83 proc.	37,50 proc.	36,46 proc.	5,21 proc.

Mokymo nuostatos ir būdai tinkami. Pamokų stebėjimo protokoluose fiksuota, kad tinkamai parinkti, atitinkantys mokinių poreikius, gebėjimus ir amžių metodai taikyti 67 (69,79 proc.) pamokose. Analizuojant pamokų stebėjimo protokolus pastebėta, kad pusėje stebėtų pamokų vyravo tradicinis mokymas, tai yra aiškinimas, pokalbis, klausinėjimas, mokymasis iš vadovėlio, individualus užduočių atlikimas, tačiau kiekviename konkrečiame buvo stebėta ir mišrios struktūros pamokų (10,2 proc.), kai buvo tiksliai derintas individualus, grupinis ir visos klasės darbas. Toks veiklos modelis sėkmingai taikytas Ib kl. lietuvių k., 1a,b kl. matematikos, 7a kl. etikos, Ila kl. geografijos, 2a kl. dailės ir technologijų, Ib kl. technologijų (bern.), 4c kl. muzikos, IVa kl. kūno kultūros (merg.) pamokose. Mokiniams patrauklių metodų (darbas porose ar grupėje, diskusija, pranešimų skaitymas, viešasis kalbėjimas ir kt.) taikymas stebėtas IIIa kl. etikos, 7a kl. lietuvių k., 8a kl., IVa kl. anglų k., 5a kl., Ila kl. matematikos, 8c kl. istorijos, 6a kl. geografijos, Ia kl. biologijos, IIIa kl. istorijos (mod.), 7a kl. technologijų (bern.), 8a,c kl. kūno kultūros pamokose. Mokinių aktyvumą ir motyvaciją palaikantys metodai (žaidybinės situacijos, demonstravimas, situacijos analizė) bei užduotys stebėti Ia kl. rusų k., Iib kl. geografijos, Iib kl. anglų k., IIIa kl. etikos, Ila kl. matematikos pamokose. Minėtos veiklos padėjo plėtoti mokėjimo mokytis kompetencijas. Analizuojant pamokų stebėjimo protokolus fiksuota, kad 21 (21,8 proc.) pamokoje taikyti mokymo būdai ir metodai nemotyavo mokinių, o 10 (10,4 proc.) pamokų metodai tik iš dalies atitiko mokinių poreikius. Pastebėta, jog tik 4 (3,7 proc.) pamokose atsižvelgta į skirtingus mokinių mokymosi stilius. Sėkmingas, skirtingų mokymosi stilių mokinių poreikius tenkinantis mokymas fiksuotas 1a,b kl. lietuvių k., 4a kl. matematikos, 6c kl. gamtos ir žmogaus, Iib kl. technologijų (merg.) pamokose.

Mokymo ir gyvenimo ryšys tinkamas. Ugdymo turinį mokytojai parenka atsižvelgdami į mokinių poreikius, interesus ir ugdomąją aplinką. Dalyje (28,12 proc.) stebėtų pamokų mokymo medžiaga tiksliai sieta su gyvenimu, mokytasi iš artimiausios aplinkos, patirtų situacijų. Sėkmingą mokymo ir gyvenimo ryšį vertintojai fiksavo 6c, 8c, Ib kl. lietuvių k., 7a kl. etikos, Ila kl. istorijos, Ib kl. geografijos, Ib kl. biologijos, 4c kl. matematikos, Iib kl. anglų k. pamokose. Praktinis žinių taikymas sėkmingai vykdytas informacinių 7a kl. technologijų, 6c kl. lenkų (gimtoji) k. (laiškų rašymas ir teksto tvarkymas, mokymasis kurti inscenizacijas aptarta tema) pamokose. Aiškinant naują temą tiksliai mokinių patirtimi remtasi 8a kl. anglų k., 4c kl. matematikos, 8c kl. istorijos pamokose. Iic kl. tikybos, 5a kl. lietuvių k., 2a kl., 4c kl., Ila kl. matematikos pamokose mokytojai, pritaikydami ugdymo turinį, rėmėsi mokinių turimomis žiniomis. Pastebėta, jog pavienėse pamokose (Ila, 5a kl. matematika, 6a kl. lietuvių kalba, 6a kl. geografija) mokiniams siūlyta namų darbų ir kitas užduotis rinkti pagal individualius poreikius, o 4a,b kl., Ila kl.

matematikos, 4b kl. pasaulio pažinimo, 1b kl. geografijos pamokose užduotys skirtos atsižvelgiant į individualius mokinių poreikius ir gebėjimus.

Mokytojo ir mokinio dialogas tinkamas. Mokytojų dėmesys mokinių poreikiams, ugdomosios veiklos strategijų, metodų, būdų ir užduočių įvairovė bei jų tinkamumas mokinių mokymosi motyvacijai ir aktyvumui palaikyti išryškėjo 79,5 proc. stebėtų pamokų, todėl mokytojo ir mokinio dialogas buvo dažniausiai minimas kaip stiprusis pamokos organizavimo aspektas. Dalis mokytojų tinkamai bendravo su klase ir individualiai. Tai užfiksuota 7a kl. etikos, IVa,c kl. technologijų, 1a,b kl., IIa kl. matematikos, 4c kl. muzikos pamokose. Dalyje pamokų stebėta, kad dauguma mokinių pasitiki savo jėgomis ir nebijo klausti (7a kl. lietuvių k., 4c kl. lenkų k., 1a kl., IIa kl. rusų k., 1a kl. biologija). Mokytojai, realizuodami svarbiausias mokymo kokybės nuostatas, daugiausia dėmesio skyrė aiškinimo, kaip vieno iš pamokos aspektų, kokybei, o mokinių mokymosi stiliams ir mokinių motyvavimui ar deramam bendradarbiavimo skatinimui dėmesio skirta kiek mažiau. Nors pusėje stebėtų pamokų dominavo tradiciniai mokymo metodai: mokytojo aiškinimas, mokinių savarankiškas darbas, tačiau mokytojai įterpdavo ir aktyvesnių mokymosi metodų, taip sudarydami galimybių mokiniui tapti aktyviu ir bendradarbiaujančiu pamokos dalyviu. Mokiniais tokia veikla buvo naudinga, nes skatino atsakomybę, ugdė bendrąsias kompetencijas. Mokytojams pavyko sudominti mokinius organizuojama veikla, sužadinti motyvaciją pamokos pradžioje mokant mokinius taikyti įgytas žinias praktiškai, atsižvelgiant į jų interesus bei ateities poreikius. Vertintojai stebėjo ir aktyvios mokymosi paradigmos pamokų, kai didesnė atsakomybė tekdavo besimokančiajam, o mokytojas perimdavo patarėjo, konsultanto vaidmenį.

Išmokimo stebėjimas yra patenkinamas ir išorės vertintojų komandos vertinamas kaip tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Išanalizavus pamokų stebėjimo protokolus konstatuota, kad dažniausiai (32,3 proc.) pamokose tinkamam išmokimo stebėjimui realizuoti stigo aiškių, konkrečių vertinimo kriterijų, kiekvieno mokinio išmokimui patikrinti skirtų užduočių. Tačiau fiksuota pamokų, kai išmokimas stebėtas kryptingai ir nuosekliai, šiuo aspektu verta paminėti 4a, 1b, IVa kl. lietuvių k., 8c kl. lietuvių (valstybinės) k., 4c kl. lenkų (gimtoji) k., IIB kl. anglų k., 4a kl. matematikos, IIa kl. geografijos, 1b kl. technologijų (bern.), IVa,c kl. technologijų (merg.), 4c kl. muzikos, 5a kl., IVa kl. kūno kultūros (merg.) pamokas. 52,1 proc. stebėtų pamokų fiksuoti mokytojų taikyti formuojamojo vertinimo elementai. Toks formuojamasis vertinimas skatino mokinių motyvaciją, aktyvumą ir norą siekti geresnių rezultatų, bet dažnai vien tik žodiniai komentarai „gerai“, „neblogai“ ir pan. neteikė išsamesnės informacijos apie mokinių daromą pažangą. Be to, stebėta pamokų (5,2 proc.), kai vertinimo kriterijai visai nepateikti. Analizuojant stebėtų pamokų protokolus fiksuota atvejų, kad pamokoje taikytos kaupiamojo vertinimo sistemos mokiniai nesuprato, nors ilgalaikiuose planuose visi mokytojai turi aprašę kaupiamojo vertinimo rezultatų konvertavimo į pažymius tvarką. Dalis mokytojų turi parengę mokiniams įsivertinimo atmintines, kurios yra ant stalų arba mokinių sąsiuvinuose. Baigiantis pamokai dalyje pamokų (etika 7a, III kl., anglų k. IV kl., istorija 6c, biologija IIa, matematika 4c kl.) įsivertinimo lentelės pildytos aptariant asmeninę pažangą, bet kartais mokiniai tokį siūlomą pažangos įsivertinimą atlikdavo gana atsainiai ir formaliai. Dalyje (17,7 proc.) pamokų mokytojai stebėjo, kiek ir ko išmoko mokiniai, pamokos pabaigoje skyrė kontrolines užduotis mokinių pažangai įvertinti. Tačiau daugumoje pamokų (53,0 proc.) per mažai dėmesio skirta tikslingam kiekvieno mokinio individualių pasiekimų patikrinimui, nes mokiniams užduoti retoriniai klausimai: „Ar supratote?“, „Ar aišku?“. Siekiant, kad išmokimo stebėjimas taptų veiksmingas, mokytojams vertėtų taikyti pamokose esmines Vertinimo sampratos nuostatas: išmokimo stebėjimas turi vykti nuolat, naudojant kuo įvairesnius tikrinimo būdus, į šį procesą turėtų įsitraukti kuo daugiau mokinių, pamokoje turėtų būti numatyti ir su mokiniais aptarti sėkmingo užduoties atlikimo kriterijai. Toks išmokimo stebėjimas mokiniams suteiktų daugiau galimybių savarankiškai arba vadovaujant mokytojui siekti asmeninės pažangos.

Namų darbai vertinami vidutiniškai. Namų darbai skirti dalyje (38,5 proc.) pamokų. 13,5 proc. stebėtų pamokų namų darbai užduoti tikslingai, tęsiant pamokoje pradėtą darbą, siejant užduotį su pamokos tema arba pamokoje nagrinėta medžiaga, pavieniais atvejais (5,2 proc.) – diferencijuoti. Tik 14 proc. stebėtų pamokų tikrinta namų darbų atlikimo kokybė. Vertintojai

užfiksavo, kad kai kuriose pamokose namų darbai skirti pasibaigus pamokos laikui, todėl jie liko nepaaiškinti. Remdamiesi stebėtų pamokų protokolais, pokalbiais su mokytojais ir mokiniais, vertintojai daro išvadą, kad namų darbams gimnazijoje skiriamas nepakankamas dėmesys: skiriami namų darbai tik iš dalies atitinka mokinių gebėjimus, turimus įgūdžius ir mokymosi poreikius, todėl tai yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Tikėtina, kad sistemingas namų darbų tikrinimas ir vertinimas, tikslingesnis namų darbų užduočių diferencijavimas, mokytojų dėmesys namų darbų atlikimo kokybei padėtų mokiniams siekti pažangos, sudarytų geresnes sąlygas įtvirtinti ir pagilinti klasėje įgytas žinias bei ugdytų mokinių atsakomybę, mokėjimo mokytis kompetenciją.

Mokymosi kokybė gimnazijoje tinkama, apibendrintas jos vertinimas pateiktas 4 lentelėje.

Mokymosi vertinimas (N=96)

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
12 pamokų	49 pamokos	33 pamokos	2 pamokos
12,50 proc.	51,04 proc.	34,38 proc.	2,08 proc.

Mokymosi motyvacija vertinama gerai. Vizito metu daugeliu atvejų stebėtas tinkamas mokinių įsitraukimas į pamokos veiklas (IIIa kl. rusų k., IIc kl. tikybos, Ia kl. biologijos, 8c, Ia kl. fizikos, 4b kl., IVa kl. (merg.) kūno kultūros, Ib kl. geografijos, IIb kl. anglų k., IVa kl. lietuvių k. (mod.) pamokose), aktyvumas ir noras tinkamai atstovauti gimnazijai stebėtas būrelio „Jaunieji žurnalistai“ užsiėmimo – projekto „GYVENU LAISVAI!“ pristatyme. Pamokoms mokiniai dažniausiai buvo pasiruošę, turėjo reikalingas priemones. Dauguma mokinių buvo atlikę namų darbus (pvz., 8a kl. anglų k., 6c kl. gamta ir žmogus), aktyviai dalyvavo aiškinantis naują temą (6a, 7a kl. lietuvių k., 4c kl. lenkų (gimtoji) k., 4a, IVa kl. anglų k., 1a,b, 4b, 7a, IIa kl. matematika, Ib, IIb kl. geografija, 7a kl. technologijos, 6a kl. informacinės technologijos, 4c kl. muzika), išsamiai atsakinėjo į mokytojo klausimus iš anksčiau išmoktos medžiagos (IIb kl. anglų k., 4c, 7a kl. matematika, 7a kl. lietuvių k., Ib kl. ekonomika), jautė atsakomybę už savo mokymąsi (IIa kl. geografija, 8a kl. anglų k.). Pamokų stebėjimo protokoluose fiksuota, kad sudarius galimybes naudotis papildomais informacijos šaltiniais (žodynais, žemėlapiais, chrestomatijomis, internetu) pamokų (geografija IIa kl., biologija Ia kl., istorija 8c kl.) veiklos mokiniams tapo patrauklesnės ir labiau motyvuojančios. Tačiau stebėta ir tokių pamokų, kai mokiniai buvo pasyvūs, dirbo tik vadovaujami mokytojo, vertintojai atkreipė dėmesį, kad kai kuriais atvejais ta pati klasė skirtingų dalykų pamokose elgdavosi nevienodai. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, pasitvirtino dėsningumas: jeigu mokymas nukreiptas į mokymąsi, pamokose didėja mokinių aktyvumas, mokiniai dirba noriai ir atsakingai, tai pagrindžia ir stiprus statistinis ryšys tarp mokymo ir mokymosi vertinimų (0,80).

Mokėjimas mokytis vertinamas gerai. Tinkamo mokėjimo mokytis pavyzdžių, kai paveikiai stiprinta mokinių atsakomybė už mokymosi rezultatus, skatintas savarankiškumas ir aktyvumas, vertintojai užfiksavo 2a, 5a, 6a, 7a kl. lietuvių k., IVc kl. lietuvių (valstybinės) k., 4b kl. kūno kultūros, 4c kl. lenkų (gimtoji) k. pamokose. Vertintojai pastebėjo, kad plėtodami mokinių mokėjimo mokytis gebėjimus dalykų mokytojai skatina mokinius savarankiškai atlikti užduotis, susirasti reikiamą informaciją internete ar bibliotekoje (Ia kl. biologija, 8c, IIIa kl. lietuvių k.), ja tinkamai naudotis, rengti referatus, skaidres, projektus (IIc kl. lietuvių (valstybinė) k.). Dauguma mokinių stebėtose pamokose buvo aktyvūs ir gebėjo dirbti savarankiškai (IIIa kl. etika., 4b kl. matematika), nebijojo prašyti pagalbos, kai nesugebėjo savarankiškai atlikti užduoties (IIIa kl. fizika). Dauguma mokinių galėjo dirbti pasirinkdami jiems tinkantį veiklos atlikimo tempą. Dauguma mokinių gebėjo aktyviai dalyvauti aiškinantis naują medžiagą, mokiniai nepatyrė sunkumų pritaikydami anksčiau įgytas žinias, noriai įsitraukė į veiklą ir gebėjo dirbti savarankiškai, diskutavo. Ryškiausius mokinių aktyvumo, jų noro mokytis pavyzdžius vertintojai stebėjo 2a, 5a kl. matematikos, 4a kl. anglų k., IIa kl. istorijos, 2a kl. dailės ir technologijų pamokose. Reikia atkreipti dėmesį, kad gerus mokinių savarankiško darbo įgūdžius vertėtų geriau panaudoti ugdant bendrąsias mokinių kompetencijas ir taikant aktyvesnius mokymosi metodus.

Mokymasis bendradarbiaujant vertinamas gerai. Dalis mokytojų taiko į mokymosi kompetencijas orientuotus aktyvius mokymo ir mokymosi būdus. Mokinių bendradarbiavimas mokymosi procese dažnai (31 pamokoje) buvo tinkamas, daugumos mokinių bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžiai tinkamai formuoti ir pakankamai ugdyti. Stebėtose Ib kl. geografijos, 4b kl. pasaulio pažinimo, IIc kl. lietuvių (valstybinės) k., Ia kl. informacinių technologijų pamokose taikyti metodai skatino mokinių bendravimą ir bendradarbiavimą mokantis. Tikslingas dažnesnis aktyviųjų ugdymo metodų taikymas padeda sukurti mokiniams patrauklią mokymosi aplinką, formuoja tvirtesnius bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius bei skatina motyvaciją. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus galima teigti, kad pamokose vyravo veiklos, kai mokytojas bendradarbiavo su visa klase arba individualiai (pvz., 7a kl. matematika, IIb kl. geografija). Mokiniams siūlytos veiklos, kurias reikėtų atlikti grupėje arba dirbant poromis. Veiksmingas darbas bendradarbiaujant fiksuotas 4b kl. pasaulio pažinimo, 8c kl. lenkų (gimtoji) k., 4b, 7a kl. matematikos, IVa kl. kūno kultūros pamokose. Įvairiose klasėse organizuotos veiklos, kurias reikėtų atlikti dirbant porose (4b kl. pasaulio pažinimas, Ia kl. fizika, Ia kl. biologija, IVa kl. anglų k., IVa kl. lietuvių k. (mod.), 2a kl. dailė ir technologijos, 4b kl. matematika) arba grupėje (Ib kl. ekonomika, Ib kl., IIa kl. geografija, Ib kl. lietuvių k., IIc kl. istorija, IIIa kl. lietuvių k., Ib kl. technologijos (bern.), 4a,b,c kūno kultūra, 1a,b, 2a kl. matematika). Stebėta atveju, kai darbas buvo skirtas grupei, bet mokiniai dirbo individualiai.

Mokymo ir mokymosi diferencijavimas vertinamas patenkinamai (2 lygis). Mokymosi poreikių nustatymas priimtinas. Pokalbiuose gimnazijos bendruomenės nariai atkreipdavo dėmesį, kad mokykloje yra atsižvelgiama į mokinių poreikius: organizuojamos konsultacijos, nustatomi mokymosi stiliai, kai kurių mokomųjų dalykų mokytojai (III kl. fizikos, rusų k, IV kl. lietuvių k., lenkų k., technologijų) dirba su mažesniu mokinių skaičiumi klasėse ir t.t. 2015–2016 m. m. gimnazijos veiklos plano vienas iš prioritetų yra įvairių gebėjimų mokinių asmeninės pažangos siekimas individualizuojant ugdymą (-si); individualių gebėjimų ir poreikių atskleidimas ir plėtojimas tiriamojoje, praktinėje ir netradicinėje veikloje. Gimnazija teikia mokiniams pakankamą pasirenkamųjų dalykų, dalykų modulių ir neformaliojo švietimo programų pasiūlą. Programų įvairovė bei mokinių konsultavimas sudaro sąlygas ugdymo diferencijavimui, atsižvelgiant į mokinių poreikius ir gebėjimus. Gimnazija priimtinai tiria penktokų adaptaciją, o viena iš V GK funkcijų yra mokymosi poreikių ir mokymosi kliūčių nustatymas, tačiau daugiau orientuojamasi į specialiųjų ugdymosi poreikių bei problemiško elgesio mokinius. Mokiniai ir jų tėvai pokalbiuose teigė, kad būrelių pasiūla tenkina daugumos mokinių poreikius, tačiau dalis mokinių norėtų daugiau dalykinių būrelių. Mokiniams paprašius ar mokytojams pasiūlius po pamokų organizuojamos individualios konsultacijos. Išorinio vertinimo metu buvo matyti, kad kasdienėje veikloje ugdymo ir pagalbos mokiniams kokybė (atliepiant jų poreikius) buvo nevienoda: kokybės skirtumai priklauso nuo klasės dydžio, mokinių amžiaus, pedagogų patirties. Mokytojų metodininkų pamokose pagalbos mokiniui įvertinimo vidurkis – 2,55, vyresniojo mokytojo kvalifikaciją turinčių mokytojų – 2,27. Mokytojų, dirbančių su 8 ir mažiau mokinių pamokoje, pagalbos vertinimo vidurkis – 2,53, dirbančių su 9–16 mokinių – 2,60, dirbančių su 17–24 mokiniams – 2,44, dirbančių su 25 ir daugiau mokinių – 2,00. Tikėtina, kad tinkamas surinktos informacijos apie mokinių poreikius ir pasiekimus panaudojimas formuluojant mokymosi uždavinį, numatant išmokimo stebėjimo formas ir būdus, taikant formuojamąjį vertinimą padėtų siekti aukštesnių pasiekimų įvairių poreikių ir gebėjimų mokiniams.

Mokymosi veiklos diferencijavimas pamokose nesisteminas (2 lygis). Mokyklos pirminėje informacijoje rašoma, kad įvairių gebėjimų mokinių asmeninės pažangos siekimas individualizuojant ugdymą (si); individualių gebėjimų ir poreikių atskleidimas ir plėtojimas tiriamojoje, praktinėje ir netradicinėje veikloje šiais mokslo metais yra išskirtas kaip prioritetinga sritis. Gimnazijoje sudarytos sąlygos pasirinkti neformaliojo švietimo (menų, sporto), mokomųjų dalykų programas, pagal pomėgius ugdyti (-s) kūrybiškumo, mokėjimo mokytis, asmeninę, pažinimo ir kitas kompetencijas, dalyvauti projektinėje veikloje. Tik 11 (9 proc.) pamokų (5a, III kl. matematikos, Ib, IIb kl. technologijų, IIa kl. geografijos, III kl. istorijos (mod.), 4a, IIb kl. anglų k., Ib kl. ekonomikos, IIc, IVc kl. lietuvių (valstybinės) k.) išorės vertintojai tinkamą diferencijavimą ir

individualizavimą fiksavo kaip stiprųjį pamokos aspektą. Daugumoje (55,2 proc.) stebėtų pamokų pagalba mokiniui dažniausiai vertinta vidutiniškai: 1 klasėse įvertinimo vidurkis – 2,75, 2 klasėse – 2,75, 3 klasėse – 1,50, 4 klasėse – 2,60, 5 klasėse – 2,40, 6 klasėse – 2,50, 7 klasėse – 2,43, 8 klasėse – 2,45, I klasėse – 2,31, II klasėse – 2,75, III klasėse – 2,17, IV klasėse – 2,50. Pagalba mokiniui gerai arba labai gerai įvertinta 10 (50 proc.) pradinių klasių, 12 (38 proc.) 5–8 klasių, 13 (44 proc.) I–II klasių, 6 (37 proc.) III–IV klasėse stebėtų pamokų. Devyniems mokytojams, aptariant pamoką, rekomenduota tobulinti ugdymo proceso diferencijavimo ir individualizavimo procedūras. Apibendrinę pamokos protokoluose fiksuotus duomenis išorės vertintojai daro išvadą, kad mokymosi veiklos diferencijavimas gimnazijoje yra tobulintinas veiklos aspektas. Išanalizavusi stebėtas pamokas, išorės vertintojų komanda pastebi, kad koreliacija tarp mokymo ir pagalbos mokiniui yra išreikšta beveik stipriai (0,660) teigiamu tiesiniu ryšiu. Tikėtina, kad pamokose pagal sudėtingumą, mokymosi tempą diferencijuota ugdymo veikla, pagal mokinių gebėjimus ir poreikius parinkti mokymosi metodai ir užduotys, įvairių informacijos šaltinių naudojimas, kryptingas ugdomasis konsultavimas, sudarytų geresnes sąlygas kiekvienam mokiniui siekti asmeninės pažangos.

Vertinimas ugdant yra vidutiniškas, išskyrus vertinimą kaip informavimą, kuris yra tinkamas. Apibendrinti mokinių vertinimo stebėtose pamokose rezultatai pateikti 5 lentelėje.

Vertinimo ugdant vertinimas (N=96)

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
14 pamokų	24 pamokos	53 pamokos	5 pamokos
14,58 proc.	25,00 proc.	55,21 proc.	5,21 proc.

Stebėtų pamokų analizė parodė, kad vertinimas ugdant koreliuoja (0,73) su mokinių pasiekimais, vadinasi, siekiant pagerinti mokinių pasiekimus, tikslinga tobulinti vertinimą. Išorinio vertinimo metu beveik visose stebėtose ugdymo veiklose mokytojai dažnai taikė formuojamojo vertinimo elementus ir mokė įsivertinti mokinius. Vertintojai 19 kartų (19,8 proc.) vertinimą pamokoje išskyrė kaip stiprybę, tai pasakytina apie anglų k. 4c, 8a, IIb kl., geografijos 6a kl., pasaulio pažinimo 4b kl., kūno kultūros 5a kl., lietuvių k. 1b, 2a, IIb, IIIa kl., matematikos 4b, 4c, dailės 7a kl., biologijos 9b kl. ir kt. pamokas. Šiose pamokose dažniausiai fiksuotas motyvuojantis vertinimas, mokiniams aiškūs vertinimo kriterijai bei mokinių įsivertinimo skatinimas. Vertinimas kaip tobulintinas veiklos aspektas išskirtas 22 kartus (22,92 proc. pamokų). Grįžtamasis ryšys dažniausiai teiktas paviršutiniškai: nors mokytojai ir stebėjo mokinių mokymąsi, tačiau aptardami pamokas retai pamatuodavo kiekvieno mokinio išmokimą ir adekvačiai įvertindavo patį mokymosi procesą. Daliai mokinių išmokimo stebėjimas ne visada buvo naudingas: mokytojai, nors ir pastebėdavo ugdymo proceso problemas, ugdymo(-si) veiklos nekeisdavo. Todėl vertintojai daro išvadą, kad vertinimo pamokoje metu surinktos informacijos naudojimas ugdymui planuoti ir koreguoti yra nepakankamas.

Stebėtose pamokose taikyti vertinimo būdai dažniausiai buvo suprantami mokiniams. Visos metodinės grupės turi pasitvirtintas vertinimo sistemas. Geriausiai veikianti vertinimo sistema stebėta ketvirtokų klasėse (vertinimo kokybės vidurkis – 3,1), o pagal dalykus – lietuvių kalbos (vidurkis – 3,00), kūno kultūros (vidurkis – 2,71), matematikos (vidurkis – 2,57) pamokose. Beveik visose pamokose mokiniai skatinti įsivertinti, tačiau dažniausiai nebuvo gilinamasi, ar tas įsivertinimas objektyvus. Nedažnai mokiniai vertino ir argumentavo vieni kitų darbą. Maždaug penktadalyje stebėtų pamokų mokiniai buvo įvertinti pažymiu arba kaupiamuoju balu. Minėti faktai leidžia teigti, kad išmokimo vertinimo sistemos (kriterijų, organizavimo) aiškumas ir pagrįstumas yra patenkinamas.

Iš pokalbių su mokyklos vadovais, mokytojais ir mokinių tėvais paaiškėjo, kad mokinių tėvai (globėjai) apie mokinių mokymosi sėkmingumą informuojami, surašant pažymius į elektroninį dienyną, pradinėse klasėse – įrašant mokinio pasiektą lygį. Informacija apie pasiekimus kaupiama aplankuose. Juose randami ne tik rašto darbai, testai, projektiniai darbai, bet ir vaizdo bei garso

įrašai. Apie pasiekimus ir padarytą pažangą informuojama tėvų susirinkimų, tėvų dienų, individualių pokalbių metu, telefono skambučiu. Kadangi ne visi tėvai turi interneto ryšį, pradinėse klasėse, mokinių tėvų atstovų bei mokytojų teigimu, pakankamai efektyviai naudojamos pasiekimų knygelės. Jose mokytojai ir tėvai kaupia bendrą vertinimo informaciją. Vyresniesiems mokiniams klasių vadovai periodiškai, kartą per mėnesį, atspausdina pažymių suvestines, kurias mokiniai parneša savo tėvams pasirašyti. Kad informacijos apie mokinių mokymąsi pakanka, teigė išorės vertintojų kalbintų dauguma mokinių bei jų tėvų atstovai. Tėvų savanoriškas atvykimas pas klasių vadovus yra nedažnas. Tėvai, kurių vaikai turi mokymosi ir kitų problemų, atvyksta, jei yra kviečiami. Apie mokinių pasiekimus tėvai gali sužinoti organizuojamose atvirų durų dienose, kurių metu sudaromos sąlygos susitikti su mokykloje dirbančiais pagalbos specialistais. Daug ir išsamios informacijos apie mokyklos veiklą tėvai gali rasti mokyklos interneto svetainėje. Vertintojų komanda daro išvadą, kad vertinimas kaip informavimas yra lanksčiai pritaikomas mokyklos kontekstui.

3. PASIEKIMAI

Rūdiškių gimnazijos mokinių pasiekimai yra geri (3 lygis), išskyrus atskirų mokinių pažangą ir mokinių mokymosi pasiekimus, kurie vertinami patenkinamai (2 lygis).

Toks vertinimas grindžiamas 6 lentelėje pateiktais duomenimis.

Mokinių pasiekimų vertinimas (N=96)

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
9 pamokos	31 pamoka	50 pamokų	6 pamokos
9,38proc.	32,29 proc.	52,08 proc.	6,25 proc.

Atskirų mokinių pažanga vertinama patenkinamai ir yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Dalyje stebėtų pamokų ir neformaliojo švietimo veiklų mokiniai darė pažangą, suprato medžiagą, gebėjo teisingai atlikti užduotis, atsakyti į mokytojo klausimus, tačiau fiksuota tik 17 atvejų (17,7 proc.), kai pamokos pabaigoje mokytojas pakankamai veiksmingai (dažniausiai taikydamas įsivertinimą) stebėjo ir fiksavo atskirų mokinių pažangą – pažangos matavimas, kaip privalumas, vertintojų nurodytas IIb kl. lietuvių k., 8c kl. lietuvių (valstybinės) k., 7a kl. informacinių technologijų, 1a,b kl. matematikos, IIc kl. lenkų (gimtosios) k., IIb kl. geografijos, 4a kl. matematikos, Ib kl. technologijų (bern.) pamokose. Atkreiptinas dėmesys, kad šiose pamokose pavyko pamatuoti asmeninę mokinių pažangą dažniausiai dėl konkretaus, pamatuojamo pamokos uždavinio. Tobulinti atskirų mokinių pažangos matavimą, siejant jį su pamokos uždaviniu ir pamokos apibendrinimu, vertintojų buvo rekomenduota 50 proc. visų stebėtų veiklų. Pavienėse pamokose (15 proc.) mokytojai stebėjo mokinius, dažnai intuityviai žinojo apie jų padarytą pažangą, tačiau apibendrinami pamoką tikrino daugumos ar dalies (o ne kiekvieno), pavienių mokinių išmokimą, bendrais bruožais apibūdino mokinių pasiekimus, retai siejo juos su pamokos uždaviniu. Beveik 8 proc. stebėtų pamokų mokytojai neorganizavo pamokos apibendrinimo, suprantama, neaptarė ir mokinių pasiekimų bei pažangos. Iš protokolų analizės darytina išvada, jog dažniausiai pamokų uždavinys buvo orientuota ne į konkretų rezultatą, o į veiklas, todėl ne visada buvo sudarytos sąlygos pamatuoti mokinio asmeninę pažangą. Jei mokytojai skirtų daugiau dėmesio individualios mokinių pažangos, lyginant su išsikeltu pamokos uždaviniu, matavimui bei fiksavimui, tikėtina, kad stiprėtų pačių mokinių atsakomybė už siekiamą rezultatą.

Mokyklos pažanga gera. Kasmet atliekama procentinė 1–4 kl., 5–8 ir I–II kl. bei III–IV kl. mokinių pažangumo kiekybinė analizė, ji pristatoma Mokytojų taryboje, visuotiniame tėvų susirinkime. Klasių vadovai teigė, kad savo klasių mokinių rezultatus lygina su pusmečių, o kartais su ankstesnių mokslo metų rezultatais. Šis palyginimas labai palengvėjo, kai pradėjo naudotis TAMO dienynu. Tyrimų, testų rezultatai aptariami metodinėse grupėse, bandoma tartis dėl pasiekimų gerinimo. Dalyvaujant projekte „Alternatyvusis ugdymas“ buvo priimti sprendimai dėl

raštingumo ir kalbos raiškos ugdymo per visas dalykų pamokas. Jei atsiranda mokinių pažangumo problemų, didžiausias dėmesys skiriamas neigiamus įvertinimus turintiems mokiniams. Gimnazija turi patirties organizuojant metodinę veiklą: mokytojai rengia dalykinius pranešimus rajono mokytojams. Gimnazija inicijavo „Tėvų dienas“, kai tėvai gali pasikalbėti individualiai su dalykų mokytojais apie vaiko mokymąsi. Už mokinių pažangos skatinimą, aptarimą mokykloje atsakingi ir klasių vadovai: dalyje klasių vadovų veiklos planų planuojami individualūs pokalbiai su mokiniais ir jų tėvais, klasės valandėlės, skirtos aptarti pažangumui, mokymosi kokybei ir problemoms. Gimnazijoje pavaduotojai, dalykų mokytojai analizuoja ir lygina mokinių pažangumą, diagnostinių darbų, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų (PUPP), valstybinių brandos egzaminų (VBE) ir mokyklinių brandos egzaminų (MBE) rezultatus, aptaria jų priežastis, tariasi dėl paveikios pagalbos.

Mokymosi pasiekimai gimnazijoje yra priimtini (3 lygis). Iš bendro vertinimo konteksto išsiskiria akademiniai pasiekimai, kurie vertinami vidutiniškai (2 lygis).

Apibendrinti gimnazijos standartizuotų testų duomenys viešinami gimnazijos interneto svetainėje, PUPP, MBE, VBE rezultatai – el. dienyne, pristatomi tėvams, mokiniams susirinkimų, klasių valandėlių metu. Gimnazija, norėdama tiksliau ir visapusiškiau įvertinti ugdymo kokybę ir objektyviai įsivertinti savo mokinių mokymosi pasiekimus, rinkti grįžtamojo ryšio informaciją, reikalingą ugdymo kokybei ir vadybai gerinti, dalyvavo veiksmo tyrime „Standartizuotų testų taikymas savivaldybėse“. 4 klasių standartizuotų testų 2014 ir 2015 m. rezultatų palyginimas pateiktas 7 lentelėje.

4 klasių 2014, 2015 m. standartizuotų testų rezultatai

7 lentelė

Standartizuoti testai	Metai	Pasiekimų lygiai			
		Aukštesnysis	Pagrindinis	Patenkinamas	Nepatenkinamas
Matematika	2014	5 proc.	30 proc.	60 proc.	5 proc.
	2015	12 proc.	88 proc.	0 proc.	0 proc.
Skaitymas	2014	0 proc.	36,8 proc.	42,1 proc.	21,1 proc.
	2015	11,5 proc.	42,3 proc.	46,2 proc.	0 proc.
Rašymas	2014	33,3 proc.	61,9 proc.	4,8 proc.	0 proc.
	2015	15,4 proc.	61,5 proc.	23,1 proc.	0 proc.

7 lentelės duomenis lyginant su rajono ir šalies mokinių rezultatais paaiškėjo, jog 2014 m. gimnazijos 4 klasės mokinių matematikos, skaitymo aukštesniojo pasiekimų lygio nepasiekė žymiai didesnis procentas nei rajono ir šalies mokinių, o 2015 m. gimnazijos mokinių matematikos ir pasaulio pažinimo aukštesnį lygį pasiekė mažesnis procentas ketvirtokų nei rajone ir šalyje. Testų rezultatų analizė rodo, kad gimnazijoje vedant matematikos pamokas reikėtų dėmesį atkreipti į aukštesniųjų mąstymo gebėjimų lavinimą. Testų rezultatai aptarti pradinių klasių mokytojų metodinės grupės pasitarimuose, tobulintini dalykai iš dalies akcentuojami pradinių klasių mokytojų ilgalaikiuose planuose.

8 klasių standartizuotų testų 2014 ir 2015 m. rezultatų palyginimas pateiktas 8 lentelėje.

8 klasių 2014, 2015 m. standartizuotų testų rezultatai

8 lentelė

Standartizuoti testai	Metai	Pasiekimų lygiai			
		Aukštesnysis	Pagrindinis	Patenkinamas	Nepatenkinamas
Matematika	2014	10 proc.	35 proc.	37,5 proc.	17,5 proc.
	2015	5,1 proc.	33,3 proc.	51,3 proc.	10,3 proc.
Skaitymas	2014	39 proc.	46,3 proc.	9,8 proc.	4,9 proc.
	2015	28,2 proc.	35,9 proc.	33,3 proc.	2,6 proc.
Rašymas	2014	39 proc.	53,7 proc.	4,9 proc.	2,4 proc.
	2015	15,4 proc.	56,4 proc.	17,9 proc.	10,3 proc.

Lyginant 2014 ir 2015 metų aštuntokų matematikos pasiekimus pastebima tendencija, kad nemažai mokinių nepasiekia patenkinamo lygio. Gimnazijos nepasiekusių patenkinamo lygio mokinių dalis yra didesnė, nei rajono. Geresni gimnazijos aštuntokų skaitymo rezultatai: mažesnė mokinių dalis nei rajone nepasiekia patenkinamo lygmens, nors patenkinamo lygmens pasiekimų 2015 metais padaugėjo, tačiau neviršijo rajono procentinės dalies. Didėja ir nepasiekusių patenkinamo rašymo lygio mokinių dalis, kuri viršija rajono procentinius skaičius. Testų rezultatų analizė rodo, kad gimnazijoje vedant matematikos pamokas reikėtų dėmesį atkreipti į matematinio mąstymo gebėjimų lavinimą, ugdyti mokinių raštingumą, atkreipti dėmesį į teksto nuoseklumą ir vientisumą, tinkamą išmokytų rašybos, skyrybos, gramatikos taisyklių taikymą.

10 klasės mokinių pasiekimų patikrinimo rezultatai pateikiami 9 lentelėje.

Gimnazijos 2014 ir 2015 metų PUPP rezultatai

9 lentelė

Dalykas	Metai	Nepatenkinami įvertinimai	8–10 balų įvertinimai
Matematika	2014	20,5 proc.	41,02 proc.
	2015	15,4 proc.	30,8 proc.
Lietuvių kalba	2014	3,57 proc.	42,86 proc.
	2015	3,85 proc.	30,76 proc.

Iš pateiktos lentelės matyti, jog mažėja 10 klasės mokinių, gaunančių matematikos nepatenkinamus įvertinimus, tačiau nedidėja 8–10 balų įvertinimus gaunančiųjų dalis, o tai rodo, kad daugiau kaip pusės mokinių matematikos pasiekimų lygis patenkinamas. Gimnazijos nepatenkinamų įvertinimų dalis mažesnė nei rajone. Ženkliai geresni nei rajone gimnazijos mokinių lietuvių kalbos pasiekimai: nepatenkinamus įvertinimus gavusių mokinių yra mažiau, o 8–10 balų įvertinimus gimnazijoje gauna didesnė mokinių dalis nei rajone. PUPP rezultatai aptarti metodinėse grupėse ir Metodinėje taryboje, mokytojams rekomenduota ieškoti patrauklesnių ugdymo (-si) formų ir būdų, motyvuojančių mokinius, skatinančių juos gerinti individualią pažangą.

2013–2014 m. m. gimnazijoje mokėsi 43 dešimtukai, iš jų 29 – lietuviškoje klasėje ir 14 – lenkiškoje. 40 dešimtokų gavo pagrindinio išsilavinimo pažymėjimus, 1 mokinė gavo pagrindinio ugdymo pasiekimų pažymėjimą, 2 mokiniai buvo palikti kurso kartoti. Lietuvių klasės 28 mokiniai dalyvavo pasiekimų patikrinime, o 1 mokinė dėl sveikatos buvo atleista, lenkiškos klasės patikrinime dalyvavo 11 mokinių, 2 mokiniai neatvyko, 1 mokinė mokėsi pagal individualizuotą programą. 2014–2015 m. m. buvo 26 dešimtukai (tik lietuviška klasė), visi dalyvavo pasiekimų patikrinime ir gavo pagrindinio ugdymo išsilavinimo pažymėjimus.

Brandos egzaminų rezultatai pristatyti 10 lentelėje.

Gimnazijos 2014 ir 2015 metų valstybinių brandos egzaminų rezultatai

10 lentelė

Metai	Abiturientų skaičius	Laikytų VBE skaičius	Išlaikytų VBE (proc.)	Išlaikytų 86-99 balų (proc.)	Išlaikytų 100 balų (proc.)
2014	28	77	89,61	1,30	0
2015	36	125	96	12,5	1,6

Iš pateiktų duomenų matyti, kad gimnazijoje padidėjo laikytų VBE skaičius, išlaikytų VBE dalis ir gavusių labai gerus įvertinimus mokinių dalis. 2015 metų duomenimis, gimnazijos abiturientai viršijo rajono ir šalies procentinę dalį (gimnazijoje egzaminus išlaikė 96,0 proc. abiturientų, rajone – 93,97 proc., šalyje – 95,2 proc.). Gimnazijos pirminėje informacijoje teigiama, kad panagrinėjus egzaminų rezultatų ir metinių įvertinimų atitiktis, pastebima, jog pasitaiko neatitikimų. Gimnazijoje analizuojama mokinių mokymosi sėkmė, lyginami trimestrų/pusmečių

pažangumo ir lankomumo rezultatai. Įvertinus mokyklos kontekstinę (socialinę, kultūrinę, politinę, pedagoginę) informaciją, išanalizavus stebėtų pamokų duomenis, daroma išvada, kad mokinių mokymosi (akademiniai) pasiekimai priimtini.

Kiti mokinių pasiekimai vertinami gerai. Pasiekimų rezultatais ir laimėjimais gimnazija garsėja įvairiuose rajono, šalies rengiamuose konkursuose, olimpiadose bei projektinėje veikloje ir tai yra vienas iš stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų. Gimnazijoje tinkamai organizuojamas neformalusis švietimas, skatinama mokinių socialinė veikla, sėkmingai vykdomi partnerystės projektai su šalies ir užsienio partneriais. Reikia pasidžiaugti gimnazijos aktyvia sportine veikla. Sveikas, fiziškai aktyvus mokinys – tai itin svarbi gimnazijos siekiamybė. Kūno kultūros mokytojai nuolat vykdo įvairias su judėjimu susijusias akcijas. Kiekvienais mokslo metais organizuojamos rudens ir pavasario sporto šventės, sveikatingumo pertraukos, akcijos „Europos judrioji savaitė“, „Augti ir stiprėti“, solidarumo bėgimai, kurių metu surinktos aukos skiriamos Lietuvos vaikų dienos centrus lankantiems vaikams, taip pat Afrikos vaikams. Solidarumo bėgime dalyvauja ne tik mokiniai, bet ir mokytojai. Mokinių, dalyvavimas konkursuose, olimpiadose, projektinėje veikloje gerina individualius jų gebėjimus, plečia akiratį, sudaro sąlygos asmenybės ir socialinės raidos pažangai. Dauguma mokytojų savo ugdytinius skatina dalyvauti mokomųjų dalykų konkursuose, olimpiadose, sportinėse varžybose. 2015–2016 m. m. gimnazija įsitraukė į neformalaus ugdymo programą DofE ir tarptautinę patyčių prevencijos programą OLWEUS. Šį mokyklos veiklos aspektą gerai vertina ir mokinių tėvai. Gimnazijos atstovai ar komandos kasmet tampa šalies ir rajono prizinių vietų laimėtojai bei nugalėtojai (daugiau informacijos 1 priede). Lyginant paskutinių dvejų metų gimnazijos mokinių dalyvavimą rajoniniuose, respublikiniuose konkursuose, olimpiadose, matyti, kad šis skaičius šiek tiek sumažėjo. Akivaizdu, kad mokinių laimėjimai sportinėje, meninėje veikloje garsina gimnazijos vardą ne tik rajone, bet ir už jo ribų, padeda formuoti teigiamą įstaigos įvaizdį. Tikėtina, kad aktyvus gimnazijos ugdytinių dalyvavimas olimpiadose, įvairiose sportinėse varžybose ir meninėse varžytuvėse, konkursuose, projektinėje veikloje padeda plėtoti mokinių asmenines ir socialines, mokėjimo mokytis ir kitas bendrąsias kompetencijas.

Tolesnio mokymosi sėkmė baigus gimnaziją stebima ir fiksuojama tinkamai. Vizito metu gimnazijos vadovai ir mokytojai džiaugėsi, kad dauguma mokinių, baigusių mokyklą, sėkmingai siekia aukštojo universitetinio ar aukštojo neuniversitetinio išsilavinimo, tai patvirtina ir 11 lentelėje pateikti duomenys.

Abiturientų tolimesnis mokymasis, darbas ir kt. karjera

11 lentelė

Metai	Abiturientų skaičius	Gavusių brandos atestatus skaičius	Siekiančių universitetinio išsilavinimo skaičius	Siekiančių neuniversitetinio išsilavinimo skaičius	Siekiančių profesinio išsilavinimo skaičius	Dirbančių, kita skaičius (proc.)
2014	28	28	9 (32 proc.)	9 (32 proc.)	4 (14 proc.)	6 (22 proc.)
2015	36	36	13 (36 proc.)	11 (30 proc.)	6 (17 proc.)	6 (17 proc.)

Analizuojant dvejų paskutinių metų gimnazijos abiturientų pasirinkimus nustatyta, kad daugėja jaunuolių, pasirenkančių studijas aukštosiose universitetinėse mokyklose, ir pasirenkančių profesines studijas. Rajone mažėja pasirenkančių aukštojo universitetinio mokslo studijas ir mažėja pradedančių dirbti, tačiau didėja pasirenkančiųjų aukštojo neuniversitetinio ir profesinio mokslo studijas. Daroma išvada, kad Rūdiškių gimnazijos abiturientai dažniau nei rajono abiturientai renkasi studijas aukštosiose universitetinėse, neuniversitetinėse ir profesinėse mokyklose ir daug mažesnė gimnazijos abiturientų dalis pradeda dirbti.

Pavieniai mokiniai (2015–2016 m. m. – 2) išvyksta tęsti mokymosi į netoliese esančias mokyklas. Informaciją apie mokinių tolesnį mokymąsi renka klasių vadovai, ji pristatoma Mokytojų tarybos posėdyje. Gimnazijos dokumentų (Mokytojų tarybos posėdžių protokolų, direktoriaus pavaduotojos ugdymui atliktų suvestinių) analizė rodo, jog tolimesnio mokymosi stebėseną organizuojama tinkamai. Iš pokalbių su mokytojais, mokiniais, paaiškėjo, kad gimnazija buvusius mokinius kviečia į tradicines šventes, renginius, kartais organizuoja su jais susitikimus.

4. PAGALBA MOKINIUI

Pagalba mokiniui Trakų r. Rūdiškių gimnazijoje vertinama gerai (3 lygis).

Rūpinimasis mokiniais yra paveikus. Mokiniais rūpinasi visa mokyklos bendruomenė: administracija, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai. Pagalbos mokiniui specialistai, klasių vadovai pasidaliję pareigomis ir atsakomybe, bendradarbiauja su mokinių tėvais siekdami vaiko gerovės. Skirtingiems probleminiams klausimams analizuoti ir spręsti sudarytos įvairios darbo grupės. Sprendžianti prevencinio darbo, švietimo pagalbos, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimo klausimus paveikiai ir planingai savo veiklą vykdo VGK. Pokalbių su mokiniais metu paaiškėjo, kad jie žino, kokie elgesio ir ugdymosi problemų klausimai sprendžiami VGK. Gimnazijoje yra parengtas ir patvirtintas Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas, sukurti ir patvirtinti reikalavimai mokinių elgesiui, vykdoma prevencinė veikla (rengiami standai, lankstinukai, organizuojamos parodos), akcijos, renginiai, į klasės valandėlių turinį integruojamos gyvenimo įgūdžių, prevencinės, patyčių prevencijos, ugdymo karjerai programos. Dauguma mokinių dalyvauja gimnazijos vykdomoje programoje „Olweus“. Mokiniai turi pakankamai informacijos apie specialistų pagalbą, kuria gali pasinaudoti. Gimnazijos administracija, dauguma mokytojų, ypač socialinė pedagogė, gerai pažįsta mokinius, stengiasi jiems padėti ir užkirsti kelią netoleruotinam elgesiui. Siekiant užtikrinti mokinių saugumą gimnazijoje taikomos labai paveikios priemonės: rytais mokiniai atvežami iki mokyklos durų ir po pamokų išvežami nuo mokyklos durų, organizuojamas mokytojų budėjimas pertraukų metu, sudarytos galimybės turiningai leisti pertraukas, laisvas pamokas (yra stalo teniso stalas, relaksacijos kambarys, biblioteka-skaitykla ir pan.), vykdoma pašalinių asmenų patekimo į gimnaziją kontrolė ir apskaita, įrengtos stebėjimo kameros koridoriuose. Pokalbiuose su Gimnazijos taryba, tėvų atstovais, mokiniais išryškėjo, kad klasės, mokyklos vadovai ir pagalbos mokiniui specialistai tinkamai reaguoja į gautą informaciją apie iškilusias mokinių saugumo, psichologines ir socialines problemas ir tai daro teigiamą įtaką mokymosi pasiekimams. Iš pokalbio su mokiniais išryškėjo, kad dauguma mokinių gimnazijoje jaučiasi saugūs, o patyčių atvejų beveik nepasitaiko. Gimnazijoje vykdoma pakankamai kryptingai rūpinimosi mokiniais politika, daranti įtakos mokinių asmenybės ir socialinei raidai, yra vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Mokinių asmenybės ir socialine raida tinkama. Gimnazijoje veikia mokinių Seniūnų sueiga, kuri inicijuoja įvairius renginius, diskusijas, akcijas, teikia pasiūlymus dėl vidaus tvarkos palaikymo. Mokiniai įvairių būrelių veikloje mokosi pilietiškumo, sveikos gyvensenos įgūdžių, tenkina savirealizacijos reikmes. Mokinių veikla ir pasiekimai pripažįstami, už pasiekimus įvairiuose konkursuose, varžybose, olimpiadose jie skatinami padėkomis, pagyrimais, išvykomis. Skirtingų klasių mokinių socialinei veiklai skirtas valandų skaičius: 5 kl. – 5 val., 6–8 kl. – 15 val., I–II kl. – 20 val. per mokslo metus. Ši veikla siejama su pilietiškumo ugdymu, gimnazijos bendruomenės tradicijomis, vykdomais projektais, kultūrinėmis bei socializacijos programomis. Bendravimo įgūdžiai, konfliktinių situacijų valdymo aspektai, tolerancijos ir kitos temos aptariamoms klasių valandėlių metu. Tai motyvuoja ir skatina mokinius, formuoja pageidaujamą jų elgesį. Tiek nepageidaujamo elgesio prevencija, tiek asmenybės ir socialinės raidos skatinimas mokykloje suprantamas kaip bendrojo ugdymo dalis. Vertintojai įsitikino, kad sėkmingai įgyvendinant bendrąją rūpinimosi mokiniais politiką gimnazijoje auga savimi pasitikintys, savo stipriąsias puses žinantys mokiniai. Pokalbiai su Gimnazijos tarybos, VGK nariais, mokiniais patvirtino, kad gimnazija inicijuoja situacijas, kuriose mokiniai ugdomi bendrąsias kompetencijas, vertybines nuostatas. Išorės vertintojai pastebi, kad ir pamokose vertėtų daugiau dėmesio skirti ne tik žinių perteikimui, bet ir mokinių asmenybės ugdymui (mokyti pažinti savo poreikius, lūkesčius, juos realiai vertinti ir lyginti su galimybėmis, daugiau dėmesio skirti vertybinių nuostatų formavimuisi).

Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba veiksminga (3 lygis), išskyrus psichologinę pagalbą, kuri yra priimtina (2 lygis).

Pagalba mokantis atitinka mokinių poreikius. VGK analizuoja vaikų ugdymosi poreikius, problemas, nesėkmingo mokymosi, netinkamo elgesio priežastis. Mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai dažnai bendradarbiauja tarpusavyje, dalinasi patirtimi. Mokiniai ir mokytojai

vertintojams teigė, kad mokykloje teikiamos papildomos dalykų konsultacijos pageidaujantiems ir mokymosi sunkumų turintiems mokiniams. Iš pokalbių su mokytojais paaiškėjo, kad dažniausiai žinios gilinamos prieš kontrolinius darbus, aiškinantis nesuprastus temas dalykus ar ilgesnį laiką nelankius pamokų, ruošiantis olimpiadoms, konkursams. Konsultavimo sistemos veiksmingumą patvirtina ir pokalbiai su mokiniais. Pagalba mokantis labai gerai ir gerai įvertinta 41 (42,71 proc.) stebėtoje pamokoje. Tačiau daugiau nei pusėje stebėtų pamokų (57,29 proc.) mokiniams teikta neišskirtinė, tik dalies besimokančiųjų individualius poreikius tenkinanti pagalba (dažniausiai – konsultuojant individualiai). Pagalbos mokantis stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas pateiktas 12 lentelėje.

Pagalbos mokantis vertinimas (N=96)

12 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
8 pamokos	33 pamokos	53 pamokos	2 pamokos
8,33 proc.	34,38 proc.	55,21 proc.	2,08 proc.

Vertinant pagalbos mokiniams organizavimą mokytojų kvalifikacijos kontekste, išsiskyrė mokytojo kategoriją turintys mokytojai ir mokytojo kvalifikacijos neturintys pedagogai – jie dažniau pagalbą teikė laiku. Vidutiniškai mažiausiai dėmesio ugdymo diferencijavimui ir kitai pagalbai skyrė vyresnieji mokytojai. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, nustatyta, kad daugiausiai mokytojų pagalbos pamokose sulaukė I–II klasių mokiniai, mažiausiai – III–IV klasių mokiniai.

Išanalizavus pagalbos mokiniams teikimą įvairių dalykų pamokose, nustatyta, kad priimtina pagalba organizuota kūno kultūros, lietuvių kalbos ir užsienio kalbų pamokose. Stebėtų pamokų protokolų analizės duomenys parodė, kad pagalba mokiniams dorinio ugdymo, gamtos mokslų, meninio-technologinio ugdymo pamokose buvo prastesnė už gimnazijos vidurkį (pagalbos mokantis įvertinimo vidurkis pamokoje yra 2,47). Gerus pagalbos pavyzdžius (teikta kryptinga pagalba, stebėtas tinkamas veiklos, užduočių, tempo diferencijavimas, skatinta mokinių tarpusavio pagalba) išorės vertintojai stebėjo 2a, 8a kl. lietuvių k., 1a kl. fizikos, 7a, IIB, IV kl. anglų k., Ib, IIB kl. technologijų, 7a kl. dailės, III kl. istorijos (mod.) pamokose, dailės, muzikos studijos būrelių bei logopedės ir spec. pedagogės užsiėmimų metu. Išorės vertintojai daro išvadą, kad pagalba mokantis būtų efektyvesnė, jei dar veiksmingiau bendradarbiautų dalykų mokytojai, klasės vadovai, pedagoginę ir psichologinę pagalbą teikiantys specialistai.

Psichologinė pagalba gimnazijoje teikiama priimtina. Dėmesys mokinių psichologinėms problemoms dažniausiai pasireiškia mokiniams bendraujant su klasių vadovais, kurie savo kompetencijų ribose sprendžia problemas. Nepavykus išspręsti problemų, kreipiamasi į mokyklos administraciją, socialinę pedagogę, psichologę, kuri mokykloje dirba tik vieną dieną per savaitę. Psichologė pagal galimybes organizuoja konsultacijas tėvams, mokytojams, pagal poreikį veda klasių valandėles, atlieka įvairias apklausas, tyrimus. Specialistė atsižvelgdama į klasių vadovų prašymus nustato psichologinės pagalbos poreikį, konsultuoja bei teikia rekomendacijas. Psichologė padeda gerinti psichologinį klasės klimatą, pagal poreikius dalyvauja klasės valandėlėse, tėvų susirinkimuose. Psichologinės individualios konsultacijos tėvams vyksta tik tada, kai jie patys kreipiasi.

Socialinė pagalba gimnazijoje tinkama. Mokyklai žinomi mokinių socialiniai poreikiai: organizuojamas nemokamas maitinimas, vykdoma mokyklos nelankymo, netinkamo elgesio ir neigiamų socialinių veiksnių prevencija. Socialinė pedagogė yra VGK narė, glaudžiai bendradarbiauja su psichologe, klasių vadovais, mokytojais. Specialistė padeda mokytojams ir tėvams suprasti ir tenkinti socialinius mokinių poreikius, skatina jų bendradarbiavimą, kultūringą elgesį, siekia formuoti pagarbius tarpasmeninius santykius, sveikos gyvensenos įgūdžius ir gerą mikroklimatą. Didėjant socialiniams mokinių poreikiams vykdomos įvairios prevencinės programos, pasitelkiama tėvų, socialinių partnerių pagalba. Konstruktyvus bendradarbiavimas su išorės specialistais, šeimos bei mokyklos lūkesčių derinimas, tinkama socialinė pagalba sudaro

sąlygas operatyviai spręsti iškilusias mokinių problemas. Socialinė pedagogė, bendradarbiaudama su direktoriaus pavaduotojais ugdymui, psichologe, klasių vadovais ir mokytojais organizuoja prevencinius renginius. Prevencinis darbas vykdomas per klasių vadovų, aktyvių mokinių veiklą, akcijas, projektus su socialiniais partneriais. Sprendžiant socialines problemas, bendradarbiaujama su Vaiko teisių apsaugos tarnyba, Pedagogine psichologine pagalbos tarnyba, Trakų policijos komisariatu.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas vertinamas gerai (3 lygis). Gimnazijoje mokosi 19 mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP). Iš jų – 10 mokosi pagal individualizuotas, 9 – pagal pritaikytas programas. Su SUP mokiniais dirba mokytojai, švietimo pagalbos specialistai – socialinė pedagogė, logopedė, specialioji pedagogė, psichologė, mokytojų padėjėjai. Gimnazijoje veikia VGK, kuri sprendžia įvairias problemas, susijusias su specialiųjų poreikių mokiniais, mokinių elgesiu ir ugdymusi. Vyksta bendradarbiavimas tiek su mokytojais, tiek su švietimo pagalbos specialistais, tiek su SUP mokinių tėvais. Šių mokinių ugdymo organizavimo sėkmė yra komandinis darbas, kuris padeda sėkmingai integruotis SUP mokiniais. Su mokiniais, kurie turi mokymosi problemų, socialinė pedagogė dirba individualiai. Gimnazijoje stebimas mokinio lankomumas, elgesys pamokų metu, daroma pažanga aptariama su klasės vadovais. Apie mokinių pamokų nelankymą, blogą mokymąsi informuojami tėvai ar kiti teisėti vaiko atstovai, prireikus jie kviečiami į gimnaziją, išsiaiškinamos mokinių nelankymo ar blogo mokymosi priežastys. Nors gimnazijoje stengiamasi atliepti visų mokinių ugdymosi poreikius, tačiau iš stebėtų pamokų matyti, kad mokytojai pamokose daugiausiai dirba su visa klase, orientuodamiesi į vidutinių gebėjimų lygmenį, mažiau tenkinami gabijų ir patiriančių mokymosi sunkumų mokinių ugdymo (-si) poreikiai. Geri darbo su SUP mokiniais pavyzdžiai stebėti pasaulio pažinimo 4b kl., geografijos IIb kl., biologijos Ib kl., gamtos ir žmogaus 6c kl., anglų k. 8a, IIb kl., lietuvių k. (mod.) Ib kl., istorijos 8c kl., chemijos 8a kl., lietuvių k. 8a kl. informacinių technologijų 6a kl. pamokose, logopedės, spec. pedagogės užsiėmimuose. SUP mokinių mokymosi pažangai tirti ir fiksuoti vedami Pasiekimų vertinimo lapai. Iš mokyklos dokumentų analizės ir pokalbių su mokytojais nustatyta, kad mokinių specialieji ugdymosi poreikiai tiriami, ugdytinių pasiekimai analizuojami VGK posėdžiuose. Vertintojai pastebi, kad būtų tikslinga atkreipti didesnę dėmesį į šių vaikų ugdymą pamokose – diferencijuoti veiklos pobūdį, turinį, tempą, laiką, paveikiau naudoti aktyviuosius metodus. Tikėtina, kad tai skatintų skirtingų poreikių turinčių mokinių iniciatyvas, garantuotų jų individualaus tobulėjimo spartą.

Gabių vaikų ugdymas vertinamas gerai. Gabių mokinių ugdymas, kaip įprasta visoje šalyje, labiausiai atsiskleidžia rengiant juos įvairioms olimpiadoms, konkursams, projektams. Mokiniai turi galimybių realizuoti savo gebėjimus renginių, neformaliojo švietimo metu, savivaldoje. Be to, gimnazijoje organizuojamos savitų bruožų turinčios veiklos, padedančios skleisti mokinių talentams, gebėjimams (pvz., dalyvauta projektuose „DofE“, „Alternatyvusis ugdymas“, „Jaunasis tyrėjas“, „Medijos ir informacinis raštingumas“, „Tavo žvilgsnis“, „Darni mokykla“, „Ekologinis pėdsakas“). Gimnazijoje pakankamas dėmesys skiriamas mokinių gabumų atskleidimui, pagalbos vieni kitiems teikimui, bendrų projektų, darbų inicijavimui. Bendradarbiaujant su rajono mokytojais organizuotos kūrybinės dirbtuvės „Jei galiu aš, gali ir tu“, skirtos rajono pradinių klasių mokiniams. Projekto „Alternatyvusis ugdymas“ komanda parengė ir vedė mokymus gimnazijos bendruomenei. Rajono konferencijoje „Rytų Lietuvos mokytojų geroji patirtis vertinant mokinius ir didinant jų mokymosi motyvaciją“ skaitytas pranešimas „Ar pozityvus vertinimas motyvuoja mokinius?“. Pokalbiuose mokyklos bendruomenės nariai teigė, kad gimnazijos administracija gabius mokinius skatina padėkomis, ekskursijomis. Stebint pamokas užfiksuota gerosios praktikos pavyzdžių, kai gabieji mokiniai teikė pagalbą kitiems mokiniams (rusų k. Ia kl., matematika 1ab, 2a, IIa kl., lietuvių kalbos ir literatūros IV kl., fizika Ia kl., geografija IIa kl., lietuvių k. (mod.) IV kl.), gabiesiems buvo skirtos papildomos, sudėtingesnės, diferencijuotos užduotys (matematika 3ab, 4c, 5a, 7a kl., lietuvių kalba 2a, 6a, 5a, IIc kl., kūno kultūra 8ac kl.). Remiantis visų stebėtų pamokų protokolais, galima teigti, kad gabiesiems mokiniams buvo skirtas nepakankamas dėmesys, per menkai išnaudotos gabių mokinių galimybės padėti mokytis kitiems – tai pastebėta įvairių dalykų pamokose. Vertintojai atkreipia dėmesį, kad aiškesni

gimnazijos mokytojų susitarimai dėl gabių vaikų ugdymosi poreikių nustatymo ir ugdymo padėtų atliepti individualius mokinių poreikius, didintų jų motyvaciją ir sudarytų geresnes sąlygas asmeninei pažangai.

Pagalba planuojant karjerą vertinama gerai (3 lygis).

Pagalba renkantis mokymosi kryptį pakankamai kryptinga ir tenkina daugumos mokinių poreikius. Gimnazijos veikla padedant atrasti tolimesnio mokymosi kryptis orientuota į mokinio asmens galių pažinimą, atradimą ir plėtojimą. Gimnazijoje parengta Pažintinės veiklos ir profesinio konsultavimo lėšų panaudojimo tvarka, karjeros patarėjos veiklos planas – tai padeda teikti planingą pagalbą renkantis mokymosi kryptį. Ugdymas karjerai organizuojamas ugdymo proceso dienomis, skirtomis kultūrinei, meninei, pažintinei veiklai, integruojamas į dalykų, neformaliojo švietimo (įvairūs renginiai ir būrelių veikla), klasių bendruomenių veiklos programas. Klasių vadovų planuose numatyti pokalbiai apie profesijas. Pokalbiuose bendruomenės nariai patvirtino, kad dauguma mokinių vyksta į tėvų darbovietes, tėvai pristato savo profesijas. Mokyklos informaciniame centre yra sukaupta ir pateikta informacijos apie profesinio mokymo įstaigas, stojimo tvarką. Pokalbiuose mokiniai teigė, kad yra informuojami apie tolesnio mokymosi galimybes – dėl to tariasi su tėvais ir klasės vadovais. Gimnazijoje tinkamai bendradarbiaujama su mokiniais ir jų tėvais informuojant, konsultuojant renkantis mokymosi kryptį.

Pagalba renkantis mokyklą tinkama. Mokiniai gerai informuojami apie tolimesnio mokymosi galimybes. Ugdymo karjeros koordinatorė kaupia ir sistemina įvairią informaciją apie aukštąsias ir profesines mokymo įstaigas bei studijų programas. Gimnazistams, kuriems sunkiau sekasi mokytis, rekomenduojama mokytis profesinėse mokyklose. Karjeros konsultavimo temas kiekvienas klasės vadovas įsitraukia į veiklos planus. Vertintojų teigimu, gimnazija sudaro geras sąlygas daugeliui mokinių pagal poreikius domėtis ateities perspektyvomis ir gauti kokybiškų žinių apie savo tolesnio mokymosi galimybes. Informacija profesinės karjeros švietimo klausimais skelbiama gimnazijos stenduose, interneto svetainėje, kaupiama gimnazijos informaciniame centre. Tikėtina, kad pagalba renkantis mokyklą būtų veiksmingesnė, jei būtų ne tik organizuojami renginiai, mokiniams teikiama informacija, naudinga profesiniam pasirinkimui ir karjeros planavimui, bet ir fiksuojami, sistemingai lyginami bei analizuojami mokinių lūkesčiai ir reali pažanga, su mokiniu aptariami jo polinkiai, gabumai, teigiami ar neigiami mokinio pasiekimų pokyčiai ir, remiantis šios analizės duomenimis, būtų aptariamoms tolesnio mokymosi galimybėms.

Profesinis švietimas paveikus. Mokiniais padedama išsiaiškinti profesijų paklausą ir norimos specialybės įgijimo būdus. Vykdydama mokinių profesinį švietimą, gimnazija naudoja šiuolaikinius informavimo ir komunikavimo būdus, pvz., organizuoja mokiniams seminarus, paskaitas, konsultacijas. Gimnazijoje atliekami savęs pažinimo, interesų, profesinių ketinimų tyrimai, sudaromos geros sąlygos mokiniams pagal polinkius ir gebėjimus pasirinkti dalykų modulius. Mokiniai ir jų tėvai (globėjai) informuojami apie gimnazijos teikiamas ugdymo turinio pasirinkimo galimybes, gimnazistams sudaromos galimybės keisti mokomuosius dalykus, dalykų modulius, ugdytis mokinio galimybes ir gebėjimus atitinkančioje mobiliojoje grupėje. Atpažinti savo polinkius, gebėjimus ir kryptingai juos vystyti bei planuoti karjeros galimybes mokiniams padeda tinkamai organizuojamas neformalusis švietimas. Karjeros ugdymui koordinatorė, padedant klasių vadovams, inicijuoja ir organizuoja susitikimus su universitetų, aukštųjų mokyklų vadovais, dėstytojais, studentais, išvykas į universitetus, aukštąsias mokyklas (vedamos paskaitos mokiniams apie profesijas, jų paklausą šiandieninėje darbo rinkoje), gamybos, verslo įmones, įstaigas. Gimnazija dalyvauja projekte „ESF Akademija“, kurio metu gimnazistai klausysis paskaitų apie įdomiausias profesijas, su kitomis ESF Akademijoje dalyvaujančiomis komandomis mokiniai varžysis atlikdami užduotis, sužinos, kuo svajotoji tapti žymūs Lietuvos žmonės. Vizito metu 8c klasės mokiniams vesta klasės valandėlė, kurios metu vieno mokinio mama supažindino su kosmetologės profesija. 2014–2015 m. m. koordinatorė atliko tyrimą „Ugdymo karjerai poreikių tyrimas IV kl.“, kurio išvados pritaikomos veikloje. Mokiniai turi palankias galimybes individualiai konsultuotis karjeros planavimo klausimais. Išorės vertintojų komanda profesinį švietimą vertina kaip tinkamą ir pripažįsta jį esant vienu iš stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų.

Tėvų pedagoginis švietimas vertinamas gerai (3 lygis), išskyrus tėvų pagalbą mokantis, kuri yra neišskirtinė (2 lygis).

Iš dokumentų analizės, pokalbių nustatyta, kad mokykla dažniausiai taiko tradicinius bendravimo su tėvais metodus bei formas, tačiau verta pastebėti, jog pastaraisiais metais išbandomos ir naujos veiklos, gimnazijos planavimo dokumentuose numatyta skatinti tėvų dalyvavimą ugdomajame procese, plėtoti tėvų komitetų veiklas. Teikiamos individualios konsultacijos tėvams (globėjams), padedančios suprasti vaiko socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą. Naujų bendros veiklos galimybių ieškojimas gimnazijoje skatina tėvų (globėjų) domėjimąsi mokykla. Nors ir inicijuojami pokyčiai, tačiau jie neatneša laukiamo rezultato: konsultacijose, renginiuose dalyvauja tik dalis gimnazijos mokinių tėvų, daugiausiai žemesniųjų klasių. Tačiau išorės vertintojai pastebi, kad gimnazija, norėdama dar labiau pagerinti tėvų pedagoginį švietimą ir tikėdamasi aktyvesnės tėvų pagalbos mokiniams mokantis, galėtų labiau sieti tėvų švietimą su individualios mokinių pažangos, mokymosi stilių, polinkių, gebėjimų ir kt. gimnazijoje atliekamų analizių išvadomis.

Vizito metu pastebėta, kad gimnazija tinkamai planuoja ir vykdo tėvų švietimą. Nors strateginio plano SSGG analizėje teigiama, kad viena iš gimnazijos silpnųjų pusių yra mokinių tėvų įtraukimas į mokyklos veiklą, vertintojų teigimu, gimnazija yra atvira dialogui su tėvais: organizuojamos atvirų durų dienos, įvairūs renginiai, šventės, ekskursijos, projektai, į kuriuos stengiamasi įtraukti kuo daugiau tėvų. Vyksta individualūs mokinių tėvų ir dalykų mokytojų, klasių vadovų pokalbiai. Kiekvienais metais organizuojamose atvirų durų savaitėse sudaromos sąlygos tėvams dalyvauti atvirose pamokose – dalis tėvų lankosi ir domisi, kaip sekasi jų vaikams, turi galimybių susipažinti su ugdymo aplinkomis, išreikšti pastabas vadovams bei mokytojams. Tėvų susirinkimų metu vyksta pokalbiai-diskusijos, vedami seminarai, skaitomos paskaitos tėvams aktualiais ir rūpimais klausimais. Mokyklos valdyme tėvai dalyvauja per Gimnazijos tarybą, kurią sudaro įvairių klasių tėvų atstovai. Tėvų nuomonė daugeliu klausimų yra svarbi, jie tinkamai informuojami apie vaikų pasiekimus bei pažangą, lankomumą, egzaminų organizavimą ir kt. Klasių vadovai informaciją tėvams teikia raštu, telefonu, individualių pokalbių, tėvų susirinkimų metu, interneto svetainėje bei naudodamiesi e. dienyne. Pagalbos mokiniui specialistai rengia rekomendacijas, kaip tėvai turėtų ir galėtų padėti vaikams, kur gali kreiptis pagalbos.

5. MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Trakų r. Rūdiškių gimnazijos strateginis valdymas yra potencialus (3 lygis).

Mokyklos strategija yra tinkama (3 lygis). Gimnazijos vizija, misija ir strateginiai tikslai paveikūs, priimtini bendruomenei, nes jos nariai patys dalyvavo juos kuriant. Strateginio plano formuluotės konkrečios, glaustos, atspindi gimnazijos savitumą. Vizija akcentuoja žmogiškųjų išteklių svarbą ir kiekvieno bendruomenės nario augimą, misija atspindi gimnazijos veiklos pobūdį. Pokalbiuose su gimnazijos bendruomene vertintojams atsiskleidė deklaruojamos gimnazijos vertybės ir filosofija (atsakomybė, tolerancija ir pagarba, sąžiningumas, pozityvumas, pasitikėjimas), jas buvo galima atpažinti maždaug pusėje stebėtų veiklų. Iš pokalbių paaiškėjo, jog bendruomenės nariai žino gimnazijos viziją ir misiją, gali jas sukonkretinti ir pasakyti savais žodžiais. Vertintojai konstatuoja, kad nuolat besimokančios mokyklos sampratą pedagoginė bendruomenė suvokia ne tik kaip asmenybės tobulėjimą ir naujovių taikymą, bet ir kaip tapsmą kultūros ir švietimo skleidimo centru, pralenkiančiu besikeičiančias aplinkybes nuolatiniu mokymusi ir tobulėjimu.

Planavimo procedūros paveikios (3 lygis). Rengiant strateginį planą atsižvelgta į esamą situaciją ir turimus finansinius bei žmogiškuosius resursus, visuomenės poreikius besikeičiančioje socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje, daugiatautiškumo aspektą ir iš to kylančius poreikius. Iš pokalbių su gimnazijos vadovais, mokytojais, tėvais bei iš dokumentų analizės galima teigti, kad kuriant strategiją ir metines veiklos programas stengiamasi įtraukti visą bendruomenę. Veiklos planavimui sudaromos darbo grupės, kurios remiasi veiklos įsivertinimo išvadomis ir rekomendacijomis. Gimnazijos veiklos plane numatomi tikslai, uždaviniai ir veiklos prioritetai

remiasi gimnazijos, rajono savivaldybės bei šalies švietimo vystymo kryptimis. Gimnazijos veiklos plane kiekvieno tikslo realizavimui numatomas veiklos turinys. Veiklos plane laikomasi gimnazijos strateginėse kryptyse deklaruotų vertybių, principų, realizuojant numatytą gimnazijos misiją ir viziją. Veiklos planas kuriamas vieniems metams, pavasarį yra vykdoma jo įgyvendinimo analizė ir atsiskaitoma apie plano įgyvendinimą gimnazijos bendruomenei. Į kitų metų planus įtraukiami neįgyvendinti uždaviniai. Gimnazijos administracija į veiklos planavimą sėkmingiausiai įtraukia mokytojus. Mokiniai įtraukiami į nepamokinės veiklos planavimą, projektų rengimą bei projektinę veiklą. Mokinių tėvai planavime dažniausiai dalyvauja tik per savo atstovus Gimnazijos taryboje.

Planų kokybė ir dermė turi savitų bruožų. Organizuojant gimnazijos veiklą vadovaujamosi 2014–2016 m. strateginiu planu, kuris suderintas su Gimnazijos taryba ir kuriam pritarta Trakų rajono savivaldybės tarybos. Metinės veiklos programos tikslai ir uždaviniai atitinka strateginius tikslus ir dera su strateginio plano prioritetais. Ruošiant strategines išvadas, remtasi nustatytais gimnazijos stiprybėmis, atsižvelgiama į išskirtas veiklos tobulinimo galimybes. Atsižvelgiant į gimnazijos SSGG analizę, atitinkamai parinktos dažniausiai konkrečios strateginių tikslų įgyvendinimo priemonės, numatomi pakankamai konkretūs jų įgyvendinimo sėkmės kriterijai. 2014–2016 metų gimnazijos strateginį planą rengė darbo grupė, sudaryta iš mokytojų, mokinių ir tėvų. Apibendrinusi situacijos analizę, darbo grupė išskyrė tris pagrindines strategines išvadas ir ateities projekcijas, kurioms įgyvendinti numatė penkis uždavinius, vienijamus bendro tikslo. . Išanalizavus dokumentus, pastebėta, kad gimnazija savo veiklą visada planuoja tinkamai, t.y. parengiamas strateginis planas, vėliau rengiamas vienerių metų veiklos planas. Abu planai dera su regiono ir šalies strateginiais prioritetais. Pastebėta, kad į metinį veiklos planą racionaliai ir apgalvotai integruojami metodinių bei kitų grupių (VGK, Seniūnų sueigos ir kt.) darbo planai. Planuojant remiamasi veiklos įsivertinimo išvadomis. Bendri susitarimai dėl veiklos planavimo ir vienodas laukiamo rezultato matymas vienija Metodinės tarybos, septynių metodinių grupių veiklos planus. Priderinti Tarpusavyje dera Vaiko gerovės komisijos, bibliotekos-skaityklos, Seniūnų sueigos veiklos planai. Rūdiškių gimnazijos vadovų veiklos planas nukreiptas į stebėseną ir visą gimnazijos veiklos kontrolę.

Plano įgyvendinimas ir jo poveikis tinkamas. 2007–2012 m. m. strateginio plano veiksmingumas ir įgyvendinimas pačios gimnazijos vertinamas gerai, kadangi daugumą išsikeltų uždavinių pavyko realizuoti. Dauguma strateginio plano uždavinių įgyvendinami nuosekliai. Strateginiame plane nurodytas atlikimo laikas, atsakingi asmenys. Gimnazijos direktorė teigė, kad už planavimą yra atsakingi pavaduotojai ugdymui, kurie rotacijos būdu sudaro darbo grupę, stebinčią strateginio plano vykdymo eigą ir tiriančią bei analizuojančią jo įgyvendinimo veiksmingumą. Darbo grupių nariai teigė esą patenkinti savo dalyvavimu planuojant ir veiklos planų analize: pastebimos planų spragos, metodinėms grupėms teikiami siūlymai dėl veiklos, pastebimi vadovų veiklos pokyčiai. Iš dokumentų analizės, pokalbių su Metodine, Gimnazijos tarybomis, įsivertinimo ir strateginio plano rengimo darbo grupėmis, vadovais, mokytojais, mokiniais vertintojai daro išvadą, kad dauguma gimnazijos narių prisiima atsakomybę už strateginio ir metinių planų įgyvendinimą, nes rotacijos būdu dalyvavo juos kuriant ar teikė siūlymus, analizavo ar tyrė poveikį ir pokyčius bei geba nurodyti savo indėlį į jų įgyvendinimą.

Mokyklos įsivertinimas vertinamas gerai (3 lygis), išskyrus įsivertinimo procesą, kuris yra vidutiniškas (2 lygis).

Veiklos įsivertinimas gimnazijoje yra paveikus vertinamų veiklos kriterijų nustatymui, veiklos ir pažangos pamatavimui, tobulintinų veiklos sričių identifikavimui, planavimui. Įsivertinant remiamasi Geros mokyklos koncepcijos projektu. Pagirtina, kad veiklos įsivertinimo svarbiausias tikslas yra geresnis mokinių poreikių tenkinimas, veiklos kryptis – saugios, tolerancija ir pagarba grindžiamos aplinkos kūrimas, gimnazijos ugdomosios veiklos kokybės gerinimas ir tobulinimas. Direktorius įsakymu kasmet rotacijos būdu sudaromos veiklos kokybės įsivertinimo grupės, kurių veiklą kuruoja direktoriaus pavaduotoja ugdymui. Pasirenkamos vertinimui veiklos sritys išplaukia iš veiklos planų analizės ir gimnazijos vadovų siūlymų. Ankstesnioji gimnazijos direktorė veiklos įsivertinime dalyvaudavo kaip grupės narė, teikianti vertintinos srities pasiūlymų ir generuojanti įsivertinimo rezultatus. Įsivertinimo ciklas trunka nuo rugsėjo iki birželio mėnesio.

Gimnazija naudoja *IQESonline* klausimynus, kuriuos pritaiko savo poreikiams, taiko nemažai aktyvių tyrimo metodų – pokalbius, stebėjimą, veiklų analizę. Siekiant gimnazijos pokyčių tvarumo, pasirinktos ir savivaldos institucijose patvirtintos veiklos įgyvendinamos ir matuojamos dvejus metus, fiksuojant pokytį. Po vieno metų yra matuojami pokyčiai pagal iš anksto numatytus kriterijus, esant poreikiui, koreguojamos veiklos priemonės, o po metų tie patys rodikliai vėl matuojami. Galutinės išvados yra pristatomos Mokytojų, Gimnazijos tarybose, skelbiamos gimnazijos interneto svetainėje, pateikiamos NMVA. Pokalbyje su šių metų įsivertinimo grupe teigta, kad vykdoma plati įsivertinimo rezultatų sklaida, tačiau susitikimuose mokiniai ir aptarnaujantis personalas apie įsivertinimą nieko konkrečiai pasakyti negalėjo. Neprisiminė, kas buvo tirta, ir Gimnazijos tarybos tėvų atstovai.

Įsivertinimo išvadų panaudojimas yra veiksmingas. Apgalvoti ir į konkretų pamatuojamą rezultatą nukreipti suplanuotų uždavinių įgyvendinimo sėkmės kriterijai teikia gimnazijos bendruomenei daug ir naudingos informacijos apie gimnazijos pažangą. Yra pateikiamos tirtų sričių suvestinės, faktai, skaičiai, kuriais remiantis daromos išvados ir apibendrinimai. Įsivertinimo išvados dažniausiai tampa svarbiu kriterijumi planuojant veiklą ir įgyvendinant planus – nuo mokyklos strategijos iki vadovavimo klasei, ugdymo pamokose. Įsivertinimo grupės narės sakė, kad rezultatai aptariami pačioje grupėje, parengiami pasiūlymai strateginiam planui, veiklos programai. Vėliau išvados išsamiai aptariamos Mokytojų tarybos posėdyje. Įsivertinimą organizavę pedagogai teigė, kad į įsivertinimo išvadas gimnazijoje yra atsižvelgiama.

Vadovavimo stilius yra priimtinas (2 lygis).

Valdymo demokratiškumas neišskirtinis. Išorės vertinimas gimnazijoje vyko specifiniu bendruomenei laikotarpiu. Nuo 2015 m. rugsėjo ugdymo įstaigai vadovauti pradėjo nauja direktorė, kadaise buvusi šios mokyklos mokinė ir mokytoja. Dažname pokalbyje gimnazijos bendruomenė minėjo ankstesnę kvalifikuotą, išpareigojusią, kompetentingą vadovų komandą, kurios lydere visi nurodė buvusią direktorę. Ją ir mokytojai, ir aptarnaujantis personalas apibūdino kaip griežtą, bet teisingą, pripažindami, kad tai, kokia mokykla yra dabar, didžia dalimi yra buvusios direktorės nuopelnas. Pokalbiuose su išorės vertintojais naujoji direktorė prisipažino, kad šiuo metu nėra lengva, tačiau ji žino, kur link eis ir kaip įgyvendins išsikeltus vadybinius prioritetus. Direktorė džiaugėsi, kad turi puikią pavaduotojų ugdymui ir ūkiui komandą ir, suvokdama, jog didžiausia vertybė – santykiai, žmogiškieji išteklių, yra pasiryžusi telkti ir stiprinti gimnazijos bei viso Rūdiškių miestelio bendruomenę. Dirbti šiomis kryptimis, tikėtina, padės veikiančios Gimnazijos, Mokytojų, Metodinė tarybos, Seniūnų sueiga. Savivaldos institucijos teikia pasiūlymus gimnazijos vadovams aktualiais klausimais dėl veiklos planavimo, ugdymo plano, tradicijų puoselėjimo, padeda spręsti išskylančias problemas. Gimnazijos vadovų santykiai su darbuotojais, mokiniais ir jų tėvais bei visa bendruomenė grindžiami savitarpio supratimu bei pasitikėjimu. Pokalbiuose su Gimnazijos tarybos, įsivertinimo grupės nariais išryškėjo, kad sprendimai dažniausiai priimami kolegialiai, gebama išklausti, nukreipti ir deleguoti įpareigojimus. Konkretiems darbams atlikti formuojamos komandos ar sudaromos darbo grupės. Sprendimai priimami diskutuojant ir argumentuojant. Vertintojai daro išvadą, kad gimnazijoje sudarytos pakankamai palankios sąlygos bendruomenės nariams siūlyti ir įgyvendinti savo iniciatyvas.

Lyderystė gimnazijoje vertinama vidutiniškai. Dokumentuose pabrėžiama, kad gimnazija yra besimokanti organizacija, kurios tikslas yra priimtinas kiekvienam nariui, todėl „siekiama, kad kiekvienas bendruomenės narys tam tikrais atvejais atliktų lyderio funkcijas, vadovautų atskiroms darbo grupėms ir t. t.“. Iniciatyvūs mokytojai turi sąlygas reikšti savo nuomonę, inicijuoti veiklas, vykdyti gerosios patirties sklaidą. Gimnazijoje kalbinti bendruomenės atstovai aiškių mokytojų lyderių negalėjo išskirti. Gimnazijos administracija pasitiki mokytojais, laiko juos savo sričių lyderiais, geba nurodyti veiklas, kuriose pastarieji dominuoja, mano, kad maždaug pusė mokytojų yra aktyvūs – tai vertintojai sužinojo iš pokalbių ir daro išvadą, kad šioje gimnazijoje kiekvienas norintis bendruomenės narys gali tapti lyderiu. Gimnazijoje palaikomos, remiamos ir skatinamos daugumos iniciatyvos (mokytojų, mokinių, tėvų). Vertintojai mano, kad gimnazijoje sudaromos sąlygos lyderystei, ir ateityje ši veikla galės peraugti į pasidalintą lyderystę.

Personalo valdymas yra geras (3 lygis).

Personalo komplektavimas tinkamas ir yra laikomas stipriuoju gimnazijos veiklos aspektu. Gimnazijoje dirba 42 aukštos kvalifikacijos kompetentingi pedagogai: 17 mokytojų metodininkų, 28 vyresnieji mokytojai, 3 mokytojai. Direktorės pavaduotojai ugdymui turi įgiję II vadybinę kvalifikacinę kategoriją. Dirba visi reikalingi pagalbos mokiniui specialistai. Gimnazijoje patvirtinta perspektyvinė atestacijos programa, vadovaujantis ja siekiama tobulinti profesines bei vadybines kompetencijas. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas vykdomas kryptingai ir pagal gimnazijos prioritetus. Iš pokalbio su mokyklos vadovais vertintojai padarė išvadą, kad mokytojų kvalifikacijos tobulinimui įtakos turi veiklos įsivertinimo išvados, metodinių grupių iškeltos problemos, mokyklos prioritetai bei keliami tikslai ir uždaviniai. Kvalifikacijos kėlimo prioritetai aptariami Metodinėje taryboje. 2–3 kvalifikacijos kėlimo seminarai organizuojami gimnazijoje, taip pat mokytojams sudaromos galimybės vykti į savo nuožiūra pasirinktus seminarus, tobulintis planavimo, darbo organizavimo, pasiekimų ir pažangos vertinimo srityse. Organizuojant pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos kėlimą stengiamasi, kad jie įgytų skirtingų kompetencijų. Tikėtina, kad aktyvūs mokytojai įkvėps mažiau aktyvius kolegas reflektuoti savo veiklą ir taip siekti ugdymo kokybės.

Dėmesys personalui geras. Pagalbiniai darbuotojai dažniausiai geba kurti ugdymo (-si) procesui organizuoti tinkamą aplinką, dauguma jų dirba atsakingai. Nedidelė darbuotojų kaita. Pokalbiuose su pedagogais, aptarnaujančiu personalu paaiškėjo, kad gimnazijos vadovai dalykiškai bendrauja su visais gimnazijos darbuotojais. Vidaus tvarkos taisyklėse yra aprašyta personalo darbo tvarka, jo skatinimo ir drausminimo priemonių sistema. Gimnazijos vadovai teigė, kad mokinius, mokytojus ir darbuotojus skatina. Mokytojai ir mokiniai pasakojo, kad gegužės mėnesį vyksta Padėkos diena, kurios metu mokiniai ir pedagogai apdovanojami padėkos raštais už gerus mokslo, sportinius ir meninius pasiekimus. Taip pat padėkomis mokytojai yra apdovanojami ir per Mokytojų dieną. Aptarnaujančio personalo darbuotojai džiaugėsi, kad gimnazijos vadovai dažnai juos pagiria žodžiu. Išorės vertintojai pastebėjo, kad aptarnaujantis personalas gerai atlieka savo pareigas, užtikrina pastatų priežiūrą, tinkamai palaiko švarą ir tvarką mokyklos patalpose ir teritorijoje.

Personalo darbas organizuojamas paveikiai. Gimnazijoje skatinamas komandinis darbas, įtraukiant visų bendruomenės grupių atstovus, deleguojant atsakomybę už įsipareigojimus pakankamai tikslingai buriamos komandos, formuojamos darbo grupės. Dėl svarbiausių darbų, veiklos, sprendimų priėmimo gimnazijoje stengiamasi susitarti. Mokymo priemonių įsigijimas, krūvio dalybos, kvalifikacijos kėlimas ir tobulinimas – dažniausiai skaidrūs ir atviri veiklos aspektai. Personalo teisės ir pareigos apibrėžtos gimnazijos nuostatuose, darbo tvarkos taisyklėse, pareiginiuose nuostatuose, darbuotojai su jomis susipažinę pasirašytinai. Dauguma darbuotojų atsakingai vykdo savo pareigas, užtikrina saugią ir sveicingą aplinką. Surinkti duomenys išorės vertintojams leidžia daryti išvadą, kad personalo valdymas gimnazijoje geras ir užtikrina pakankamai kokybišką ir saugų ugdymo ir mokymosi proceso organizavimą.

Materialinių išteklių valdymas geras (3 lygis), išskyrus turto vadybą, kuri yra priimtina (2 lygis).

Lėšų vadyba veiksminga. Administracija biudžeto lėšas tvarko pagal Trakų r. savivaldybės ir valstybės reglamentuotą tvarką. Kasmet iš dalies atsižvelgdama į bendruomenės siūlymus numatant biudžeto ir nebiudžetinių lėšų panaudojimo poreikius ir prioritetus. Kaip teigia mokyklos vadovai, mokyklos aplinkai finansuoti lėšų nepakanka, o mokinio krepšelio lėšų pakanka iš dalies (mokytojams, atsižvelgiant į kvalifikacinę kategoriją bei darbo stažą, mokamas mažiausias atlyginimų koeficientas). Organizuojamas ne biudžeto lėšų pritraukimas (2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, fizinių asmenų ir organizacijų parama, ES programų ir projektų lėšos). Dalyvaujant projektinėse veiklose pritraukta apie 1500 eurų. 2 proc. paramos lėšų kiekvienais metais surenkama apie 1500 eurų. Visos gimnazijos lėšos naudojamos įvertinus poreikius ir prioritetus. Lėšų skirstymo ataskaitos svarstomos Gimnazijos taryboje, skelbiamos viešai interneto puslapyje ir prieinamos kiekvienam gimnazijos bendruomenės nariui. Projektų lėšų pritraukimu rūpinasi ir vadovai, ypač pavaduotojas ūkiniams reikalams, iniciatyvūs mokytojai – tai sudaro galimybių turtinti ugdymo (-si) aplinką. Mokytojai, specialistai turi aiškius, jų poreikius atitinkančius kabinetų

turtinimo planus, kurie, įvertinus kasmetinio įgyvendinimo apimtis, atnaujinami ir tobulinami. Kiekvienais metais atsižvelgiant į metodinių grupių poreikius papildomas bibliotekos fondas. Siekiant užtikrinti mokinių užimtumo poreikį, 2013 m. pagal ES projektą „Trakų r. Rūdiškių gimnazijos krepšinio aikštelės įrengimas ir pritaikymas bendruomenės poreikiams“ įrengta krepšinio aikštelė (atlikta darbų už 140 425,5 Lt.).

Gimnazijos naudojamos ugdymo (-si) patalpos (42 klasių kabinetai) yra geros, apie trečdalį jų yra atnaujintos, daliai reikalingas remontas. Gimnazija atnaujinimo, remonto darbus atlieka savo jėgomis. Beveik visuose gimnazijos kabinetuose įrengtos kompiuterizuotos mokytojų darbo vietos, veikia spartusis internetas (512 Kbps), belaidžio (Wi-Fi) interneto tinklas, dalyje kabinetų stacionariai įrengti daugialypės terpės projektoriai (tačiau dauguma mokytojų multimedijos projektorių nešiojasi, jų mokykla iš viso turi tik 15, be to, trūksta demonstravimo ekranų. Gerai įrengti technologijų (dalyvauta MPT+ programoje), fizikos, chemijos, biologijos kabinetai, gimnazijos biblioteka, dvi skaityklos, dvi sporto salės, stadionas ir aikštynas (futbolo, krepšinio, tinklinio aikštelės), pradinių klasių mokiniams įrengtas poilsio kambarys, mokinių savivaldai (Seniūnų sueigai) skirtos atskiros patalpos, kartu su vietos bendruomene įrengta žaidimų aikštelė vaikams. Visa gimnazijos bendruomenė turi lygias galimybes naudotis gimnazijos patalpomis ir turtu. Materialinių išteklių valdymas sudaro tinkamas sąlygas ugdymo procesui organizuoti. Išorės vertintojų bendru sutarimu, lėšų valdymas, gebėjimas minimaliomis lėšų sąnaudomis pasiekti puikių rezultatų – stiprioji mokyklos valdymo pusė.

Turto vadyba vidutiniška (2 lygis), o patalpų panaudojimas geras (3 lygis). Pusėje (54,17 proc.) stebėtų pamokų mokymosi aplinka, informaciniai šaltiniai bei mokymo priemonės naudoti tinkamai, mokytojai veiksmingai panaudojo turimas mokymo priemones ir išnaudojo mokymosi erdves pamokos uždaviniui įgyvendinti (žr. 13 lentelę).

Mokymo priemonių tinkamo panaudojimo pamokose vertinimas (N=96)

13 lentelė

Vertinimas	Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
Pamokų skaičius	17	35	43	1
Procentai	17,71 proc.	36,46 proc.	44,79 proc.	1,04 proc.

Labai geri aplinkos, mokymo priemonių panaudojimo pavyzdžiai, kaip stiprusis pamokos aspektas, išorės vertintojų fiksuotas 17 pamokų (17,73 proc.), pvz., Ib kl. ekonomikos, IIIa kl. lietuvių k., 4a,b,c kl. kūno kultūros, 1a,b kl. matematikos, Ia kl. technologijų pamokose, III kl. fizikos, Ia kl. žmogaus saugos ir kitose pamokose, taip pat IV kl. lietuvių k. modulyje, Ib kl. spec. pratybose, kaip tobulintinas – 6 pamokose (6,25 proc.).

37 stebėtose pamokose (38,54 proc.) mokytojai panaudojo informacines komunikacines technologijas (toliau – IKT), kurios suprantamos kaip kompiuterinės programos, internetas, mokomosios programos, filmai ar kita medžiaga, naudojama teikiant informaciją, mokant bei mokantis).

IKT panaudojimo pamokose apibendrintas vertinimas (N=37)

14 lentelė

Vertinimas	Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
Pamokų skaičius	4	8	21	4
Procentai	10,81	21,62	56,76	10,81
Visų stebėtų pamokų (N=96) kontekste	4,17	8,33	21,88	4,17

Labai geras ir geras IKT taikymas stebėtas 11 pamokų, iš kurių trijose – labai geras ir aštuoniose tinkamas. Tikslingas IKT taikymas stebėtas Ib kl. ekonomikos, IIa, IIc ir IIIa kl. istorijos, 6a kl. gamtos ir žmogaus, IIb kl. geografijos, 4a kl. matematikos, 4a, IVa kl. anglų k., IIc

kl. tikybos pamokose, 1b kl. SUP pratybose ir IVa kl. lietuvių k. modulyje. Tobulintinas IKT taikymas stebėtas 4 pamokose (10,81 proc. pamokų, kuriose buvo IKT naudojamos), 63 pamokose IKT nebuvo naudotos iš viso (daliai jų jos ir nebuvo būtinos), 56,76 proc. stebėtų pamokų IKT buvo naudojamos tik pamokos temai, tikslams, uždaviniams, dalyje jų – vertinimo kriterijams skelbti. Dviejose pamokose mokytojai mokiniams siūlė ieškoti papildomos informacijos internete. Dalis stebėtų pamokų vyko mokyklos skaityklose, kur mokiniai IKT naudojo tiesiogiai mokymuisi, informacijos paieškai ir atrankai, pristatymų rengimui ir demonstravimui. Dalyje stebėtų pamokų mokytojai neturėjo multimedijos, į klasę buvo nukreipti monitoriai ar arčiau mokinių padėti nešiojamieji kompiuteriai. Vertintojai daro išvadą, kad tinkamesnė turto vadyba padėtų siekti aukštesnių mokymosi rezultatų, motyvuotų mokinius aktyvesniam mokymuisi ir atkreipta dėmesį į tai, kad šiai ugdymo įstaigai apsirūpinant moderniomis mokymo priemonėmis būtina savininko (steigėjo) pagalba, nes viena mokykla su esamu finansavimu, kurio stinga (mažus mokytojų atlyginimų koeficientus akcentuoja ir mokytojai, ir administracijos atstovai), nepajėgi tai padaryti. Geras aprūpinimas moderniomis priemonėmis sudarytų sąlygas mokytojams tikslingai naudoti IKT, mokomąsias programas, lavinti įvairius mokinių gebėjimus ir kompetencijas, patraukliau ir vaizdžiau pateikti mokomąją medžiagą.

III. MOKYKLOS SAVĖS VERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Mokyklos taikomas veiklos įsivertinimo modelis yra iš dalies tinkamas. Įsivertinimas gimnazijoje vykdomas vadovaujantis LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ISAK-607 patvirtintomis Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis ir yra tapęs nuolatinio procesu. Atliekant įsivertinimą naudojama *IQESonline.lt* sistema. Įsivertinimas suvokiamas kaip viena iš galimybių analizuoti gimnazijos veiklą, šalia šio proceso dar vykdomas metų veiklos plano įgyvendinimo įsivertinimas, kurį atlieka metodinės grupės. Gimnazijos pasirinktas rotacijos principas kasmet sudarant giluminio įsivertinimo grupes padeda įtraukti į šį procesą daugiau mokytojų, tačiau neišnaudojamos galimybės mokytojams sukaupti pakankamai žinių ir patirties. Kol kas nesilaikoma Švietimo įstatymo 37 str. 5 d. nuostatų, įteisinančių, kad *mokyklos veiklos įsivertinimo sritis, atlikimo metodiką pasirenka Mokyklos taryba. Ji analizuoja įsivertinimo rezultatus ir priima sprendimus dėl veiklos tobulinimo.*

Diskusijų ir susitarimų dėl kokybės procesai iš dalies veiksmingi. Gimnazijoje nėra sudaroma koordinacinė įsivertinimo grupė (jos funkcijas atlieka kuruojanti pavaduotoja), sritys giluminiam įsivertinimui pasirenkamos gimnazijos vadovų teikimu, todėl mokytojų komanda telkiama ne visam įsivertinimo ciklui, o tik giluminiam įsivertinimui atlikti. Giluminio įsivertinimo grupių nariai tardamiesi su pavaduotoja pritaiko gerosios darbo praktikos leidiniuose pateikiamas iliustracijas, planuoja ir organizuoja įsivertinimo procesą, o jų atsakomybė baigiasi visos sukauptos medžiagos (pradedant iliustracijomis ir baigiant giluminio įsivertinimo išvadomis bei rekomendacijomis) pristatymu Mokytojų tarybos posėdyje. Kvalifikacijos tobulinimo prioritetai siejami su įsivertinimo išvadomis.

Nuostatos dėl veiklos įsivertinimo yra iš dalies pozityvios, įsivertinimo grupių nariai pripažįsta, kad įsivertinimas yra sudėtingas, tačiau svarbus procesas siekiant tobulinti veiklą. Jų nuomone, įsivertinimo atlikimą palengvino *IQESonline.lt* sistema, kurią jie kol kas naudoja tik plačiajam įsivertinimui atlikti. Likusieji mokytojai pripažįsta, kad įsivertinimą reikia atlikti, bet dažniausiai tai suvokia kaip minėtų grupių funkciją ir atsakomybę. Vertintojai pastebėjo, kad šių grupių nariai jaučiasi atsakingi už veiklos įsivertinimą, yra motyvuoti ir įsipareigoję. Gimnazijos vadovai įsivertina savo veiklą jos rezultatus pristatydami Mokytojų tarybos posėdyje. Kaip įsivertinimo paskatintus pokyčius mokytojai mini pradėtą įgyvendinti OLWEUS programą, naujų tėvų įtraukimo į gimnazijos veiklą formų paiešką, suaktyvėjusį mokinių skatinimą naudojantis e. dienyne. Vertintojai pastebėjo, kad įsivertinimas padeda ir suplanuoti gimnazijos veiklos tobulinimo priemones, ir pasimatuoti padarytą pažangą jas įgyvendinant.

Gimnazijoje būtų tikslinga taip struktūruoti įsivertinimo procesą, kad jis padėtų įtraukti mokytojus ne tik į giluminį įsivertinimą, bet ir į diskusiją dėl vertinamos srities pasirinkimo – taip

įsivertinimas dar labiau prisidėtų prie mokyklos demokratizavimo. Sujungus visus su veiklos įsivertinimu susijusius procesus į vieną visumą, įsivertinimo procesas taptų gyvybingesnis ir kokybiškesnis.

Mokyklų veiklos kokybės išorinio
vertinimo skyriaus metodininkė

Jurgita Verikienė

Mokyklos KONTEKSTINIŲ duomenų suvestinė
(pateikiama su išorinio vertinimo ataskaita kaip priedas)

Bendra informacija apie mokinius, mokytojus, vadovus

Mokinių ir klasių komplektų skaičius skirtingais mokslo metais (mokyklos duomenimis)	Mokslo metai	Komplektų skaičius	Mokinių skaičius
	2013–2014 m. m.	24	405
	2014–2015 m. m.	23	378
	2015–2016 m. m. (vizito metu)	21	351

Mokinių, paliktų kartoti kursą, skaičius	2013–2014 m. m.	2014–2015 m. m.	2015–2016 m. m.
	0	2	0

Mokytojų skaičius	Mokslo metai	Skaičius
	2013–2014 m. m.	50
	2014–2015 m. m.	49
	2015–2016 m. m. (vizito metu)	47

Vadovai (nurodyti pareigybes)	Vadybinės kategorijos (mokyklos vertinimo metu)
Jelena Ignatovič, direktorė	neatestuota
Rima Kazlauskienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui	II vadybinė kvalifikacinė kategorija
Leonard Tunevič, direktoriaus pavaduotojas ugdymui	II vadybinė kvalifikacinė kategorija

Mokinių šeimos*	2014–2015 m. m.	2015–2016 m. m.
Socialiai remtinos šeimos	85	78
Probleminės šeimos	1	1
Disfunkcinės (asocialios) šeimos	11	11
Pilnos šeimos	<i>Mokykla nerenka duomenų</i>	<i>Mokykla nerenka duomenų</i>
Nepilnos šeimos	<i>Mokykla nerenka duomenų</i>	<i>Mokykla nerenka duomenų</i>

Socialinio, ekonominio konteksto duomenys

* Jei mokykla tokių duomenų nerenka, neanalizuoja ir jūs negalite jų pateikti, prašome tai pažymėti.

Mokinių pavėžėjimo poreikis	Iki 3 km		Virš 3 km	
	Pagal ŠVIS duomenis	Mokyklos patikslintais duomenimis	Pagal ŠVIS duomenis	Mokyklos patikslintais duomenimis
Veža mokinių tėvai	–	–	6	6
Veža mokykla	–	–	91	91
Atvyksta kitu būdu	–	–	12	12

Mokiniai, gaunantys nemokamą maitinimą	Mokslo metai	Mokinių skaičius	Procentas nuo bendro (m. m.) mokinių skaičiaus
	2014–2015 m.	108	28,6 %
	2015–2016 m.	84	24 %

Kita informacija

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius (iš viso)	2013–2014 m. m.	2014–2015 m. m.	2015–2016 m. m.
	17	19	(vizito metu iš viso) 19

Neformalusis švietimas*	Mokykloje	Už mokyklos ribų
Lankančių mokinių skaičius:	270	124

* lanko kelis būrelius – 142 mokiniai

Pastarieji dveji mokslo metai	Vidutiniškai 1 mokinyms per mokslo metus praleido iš viso pamokų					Vidutiniškai 1 mokinyms per mokslo metus praleido pamokų dėl nepateisinamų priežasčių				
	Vidutiniškai	1–4 kl.	5–8 kl.	9–10 kl.	11–12 kl.	Vidutiniškai	1–4 kl.	5–8 kl.	9–10 kl.	11–12 kl.
2013–2014 m. m.	93	66	90	112	129	3,4	0,1	2,17	5,2	93
2014–2015 m. m.	88,5	57	77	130	126	3,9	0,4	0,7	7,7	88,5

Mokslo metai	Rajono (miesto) renginiuose		Šalies renginiuose		Tarptautiniuose renginiuose	
	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius
2014–2015 m. m.	353	64	207	20	133	–
2015–2016 m. m.	280	61	182	21	97	–

Projektai	Socialiniai	Mokomieji	Bendruomenės	Tarptautiniai
Skaičius / pavadinimas (-ai)	<p>5/ OLWEUS, patyčių ir smurto prevencinė programa(2015–2016);</p> <p>„Besimokančių mokyklų tinklai“BMT3 (2011–2013);</p> <p>„Alternatyvusis ugdymas. Komunikacinis modelis“(2012–2014);</p> <p>ESF Akademija (2012–2015);</p> <p>„Mes rūšiuojame“(2014–2015).</p>	<p>8/ „Tavo žvilgsnis“, vertimų ir iliustracijų projektas (2011–2015);</p> <p>„Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“(2012–2013);</p> <p>„Visa Lietuva skaito vaikams“(2012–2013);</p> <p>„Šiaurės šalių bibliotekų savaitė“(2013–2015);</p> <p>„Jaunasis tyrėjas“;</p> <p>„Darni mokykla“;</p> <p>„Ekologinis pėdsakas“(2013–2015);</p> <p>„Medijos ir informacinis raštingumas“(2014–2016).</p>	<p>3/ „Būkime kartu“(2 projektai 2013–2014; 2014–2015);</p> <p>„Gyvenu laisvai“, kūrybinės dirbtuvės (2015–2016).</p>	<p>6 / iTEc, informacinių technologijų projektas (2011–2012);</p> <p>programa <i>Dofe</i> (2015–2016);</p> <p><i>Erasmus+</i>, jaunimo mainų projektas (2015–2016);</p> <p>jaunimo mainų programos „Back to nature“, „Jaunimo įtraukimas į socialinę veiklą“, „Our wedding traditions“(2014–2015).</p>

* Socialiniai projektai – socialinius emocinius įgūdžius formuojančios programos ir projektai, nukreipti į santykius ir mikroklimatą (pvz.. „OLWEUS“, „Antras žingsnis“ ir t.t.);

* Mokomieji projektai – dalykiniai ir informaciniai projektai (pvz. karjeros ugdymui, psichikos sveikatai, žalingiems įpročiams ir t.t.);

* Bendruomenės – projektai, kurie vyksta už mokyklos ribų su kitomis organizacijomis (pvz. su senelių ar vaikų globos namais ir t.t.);

* Tarptautiniai projektai – visi projektai, kuriuose tiesiogiai dalyvauja kitos šalys (pvz. įvairūs mokinių mainai, stažuotės ir t.t.).